

Årsrapport 2017

SpareBank 1 Skadeforsikring

INNHALDSFORTEGNELSE

ÅRSBERETNING	3
STYRET I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS	12
STYRENDE ORGANER I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS	13
BÆREKRAFT	14
ÅRSREGNSKAP OG NOTER FOR 2017	19
NØKKELTALL/HOVEDTALL	20
RESULTATREGNSKAP	21
BALANSE	22
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	24
ENDRING I EGENKAPITAL	25
NOTER	
NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER	26
NOTE 2 RISIKOSTYRING	32
NOTE 3 FORSIKRINGSRISIKO	33
NOTE 4 FINANSIELL RISIKO	37
NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON	39
NOTE 6 PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER	40
NOTE 7 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER	41
NOTE 8 FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL	43
NOTE 9 ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING	44
NOTE 10 INNTEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	45
NOTE 11 KLASIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	46
NOTE 12 VERDSETTELSESHIERARKI	47
NOTE 13 FINANSIELLE DERIVATER	49
NOTE 14 FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI	50
NOTE 15 FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST	51
NOTE 16 SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND OG AKSJER	52
NOTE 17 INVESTERINGSEIENDOMMER	53
NOTE 18 IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)	56
NOTE 19 ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER	57
NOTE 20 SKATT	59
NOTE 21 AVSETNINGER /ANDRE FORPLIKTELSER	60
NOTE 22 ANDRE FORDRINGER	60
NOTE 23 SALGSKOSTNADER	60
NOTE 24 LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE	61
NOTE 25 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	62
NOTE 26 PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER	63
NOTE 27 ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER	63
NOTE 28 SOLVENS II KAPITALKRAV	64
NOTE 29 EGENKAPITAL	66
REVISJONSBERETNING	67

SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

ÅRSBERETNING FOR 2017

For SpareBank 1 Skadeforsikring ble 2017 et godt driftsår. Kundetilfredsheten var høy, og selskapet ble i 2017 igjen kåret til det skadeforsikringsselskapet med de mest fornøyde kundene etter skade. Selskapet oppnådde en lønnsomhet godt over markedsgjennomsnittet og økte samtidig sin markedsandel.

SpareBank 1 Skadeforsikring oppnådde i 2017 et resultat før skattekostnad på 1.311 mill. kroner (1.447 i 2016). Reduksjonen i resultat sammenlignet med fjoråret skyldes hovedsakelig høyere erstatningskostnader og høyere driftskostnader. Den underliggende lønnsomheten var likevel tilfredsstillende og forsikringsresultatet endte på 776 mill. kroner i 2017 (1.046). Skadeprosenten økte med 2,4 prosentpoeng og endte på 58,7 %. Combined ratio ble 83,0 % for året. SpareBank 1 Skadeforsikring fikk netto finansinntekter på 526 mill. kroner (403) i 2017, tilsvarende en finansavkastning på 5,7 % (3,9).

SELSKAPETS STRATEGI

SpareBank 1 Skadeforsikring består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, samt datterselskaper og felles kontrollert virksomhet innenfor eiendom. SpareBank 1 Skadeforsikring AS har hovedkontor i Oslo og er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1- bankene og LO.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS bygger på mer enn 90 års erfaring som forsikringsleverandør, og har en markedsandel på 10,4 % per 31.12.2017. Selskapet understøtter strategien til SpareBank 1-bankene, overfor deres bedrifts- og privatkunder, samt LO-forbundene overfor deres medlemmer og foreninger.

Den operative driften til SpareBank 1 Skadeforsikring AS og søsterselskapet SpareBank 1 Forsikring AS er samlet, så langt hensiktsmessig innenfor gjeldende regelverk, under navnet SpareBank 1 Forsikring. SpareBank 1 Forsikring kan følge utviklingen bedre med en samlet ledelse og kan tilby:

- Et helhetlig forsikringstilbud som dekker kundenes behov, som selger godt og gir eierne lønnsom forretning

- En inspirerende arbeidsplass med ledere som er tydelige på mål, forventninger og verdier, og som gir inspirasjon og muligheter for faglig og personlig utvikling
- Et selskap som leverer jevnt gode resultater over tid, og som bankene og LO-forbundene oppfatter som en sterk samarbeidspartner

HØYDEPUNKTER FRA ÅRET

- Egenkapitalavkastning etter skatt ble på 30,5 % (28,0).
- Tidens høyeste salgsvekst for både bil- og husforsikring, med salgsøkning i alle kanaler.
- Etablering av Smart Bilforsikring og Spinn som plattform.
- 30 % av skadene ble meldt på digitale flater.
- Det uavhengige analysebyrået EPSI har i 2017 igjen kåret SpareBank 1 Skadeforsikring til det selskapet som har de mest fornøyde forsikringskundene etter skade.

SALG OG MARKED

Selskapets brutto premieinntekter ble 5.530 mill. kroner i 2017, tilsvarende en økning på 171 mill. kroner sammenlignet med 2016. Det meste av økning kom fra segmentet privatmarked, men også segmentet bedriftsmarked hadde vekst i brutto premieinntekter i 2017.

For å kunne ta ut potensialet for salg har selskapet fornyet betjeningskonseptene og arbeidsdelingen mellom bankene og forsikringsselskapet. Selskapet har en klar ambisjon om å øke salget gjennom bankenes rådgivere med enklere og integrerte salgsløsninger. Salget innen privatmarkedet har hatt en kraftig vekst i 2017. Kombinert med en redusert

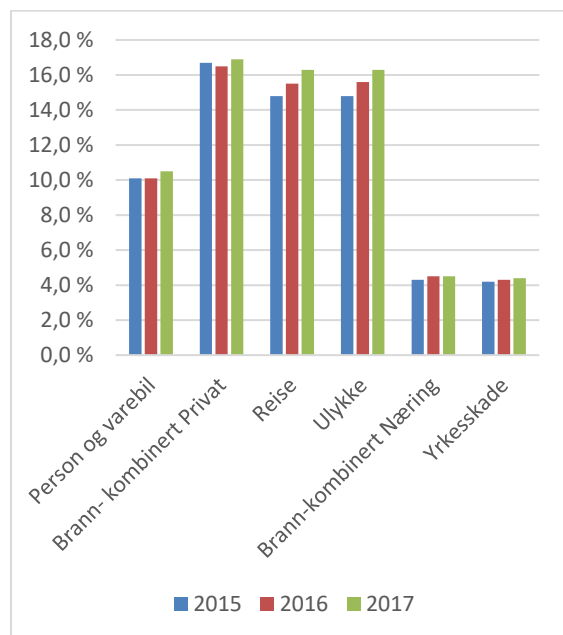
avgang har det gode salget bidratt til positiv bestandsvekst. Salgsutviklingen for kjerneproduktene har vært god i alle kanaler, men det digitale salget økte mest med mer enn 100 % i 2017.

Utvikling i markedsandeler

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en markedsandel på 10,4 % (10,2) pr. 31. desember 2017.

Innen Privatmarkedet hadde SpareBank 1 Skadeforsikring en markedsandel på 13,8 % (13,4) ved utgangen av 2017 og er Norges tredje største selskap innen privat skadeforsikring.

For utvalgte produktgrupper har markedsandelene for SpareBank 1 Skadeforsikring utviklet seg som følger:

Markedsandelen på Personbil har økt sammenlignet med 2016 og selskapet har hatt en svært god bestandsutvikling gjennom hele året. På Brann Kombinert har markedsandelen økt noe i forhold til forrige år. Den positive utviklingen skyldes vekst i porteføljen for husforsikring. På Reise skyldes den positive utviklingen økt digitalt salg og satsningen på LO markedet.

DISTRIBUSJON

SpareBank 1 Skadeforsikring har pr 31. desember 2017 ca. 406 000 privatkunder. Dette er 19 000 flere enn 31. desember 2016. I tillegg har over 900 000 medlemmer i LO-fagforbund produktene Kollektiv hjem og LO-fritid gjennom sin kontingent.

Privatkundene betjenes i all hovedsak av bankene i SpareBank 1 – alliansen, selskapets eget kundesenter og i digitale kanaler. Kundene velger selv kanal og betjeningskonseptet legger til rette for at de skal oppleve samme kvalitet og service uavhengig av valg av kanal. Næringslivskundene betjenes på tilsvarende måte, samt gjennom melgerapparatet.

DIGITALISERING

Det har de siste årene vært satsset målrettet på digitalisering av forsikringsvirksomheten på tvers av liv- og skadeforsikringsprodukter i SpareBank 1. Målet har vært å sikre brukervennlige digitale prosesser, felles kundeopplevelse på tvers av produktkategoriene og tettere integrasjon med bankene i Alliansen. Der 2016 var preget av store leveranser for å støtte dette, har 2017 vært året der en har dratt nytte av å ha et solid digitalt fundament. Blant annet har integrasjon med mobil- og nettbank for privatkunder ført til at alle nye digitale forsikringsløsninger har blitt gjort tilgjengelige for alle bankkundene i SpareBank 1 - Alliansen.

Satsningen på tett samarbeid med bankene har også fortsatt gjennom løsningen for å tilby forsikring sammen med boliglån. Løsningen er i 2017 forbedret og utvidet, slik at en nå kan tilby bolig-, innbo-, livs- og uføreforsikring i en heldigital og selvbetjent prosess, samtidig som en tegner boliglån. Løsningen er nyskapende og har fått oppmerksomhet internasjonalt.

I april 2017 lanserte selskapet Smart Bilforsikring og biltjenesten Spinn som bruker data og teknologi for å belønne og motivere til trygg kjøreadferd. Basert på telematics-teknologi kan kundene oppnå en prisfordel på sin bilforsikring basert på kjørestil og automatisk justering av kjørelengden.

Innføringen av trafikkforsikringsavgiften har også krevd betydelige investeringer, ikke minst for å sikre gode kundeopplevelser i de selvbetjente løsningene.

Som følge av fokuset på kundeopplevelse gjøres det en dreining inn mot digitale tjenester som en del av et helhetlig tjenestespekter. Et viktig element i dette arbeidet har vært satsningen på selvbetjente oppgjør. I 2017 er dette arbeidet videreført med et klart fokus på å forbedre kundens opplevelse når en skade har skjedd. Digitale løsninger som er utviklet på kundens premisser gjør innmeldingen av krav enklere, samtidig som det forkorter behandlingstiden og i økende grad muliggjør umiddelbare oppgjør. Det har også blitt etablert egne chatløsninger for forsikringskundene.

KUNDETILFREDSHET

SpareBank 1 Skadeforsikring har videreført målsettingen om å ha markedets mest tilfredse og lojale forsikringskunder.

Den årlige markedsundersøkelsen fra EPSI i 2017 viser at SpareBank 1 Skadeforsikring er det skadeforsikringsselskapet i Norge som scorer høyest på kundetilfredshet etter skade. Når det gjelder den generelle kundetilfredsheten ligger SpareBank 1 Forsikring midt på tabellen i 2017, mens selskapet scoret høyest i 2016. Til tross for dette er kundetilfredsheten blant SpareBank 1 Forsikrings kunder økt fra 73,9 i 2016 til 74,1 i 2017 – nivået er med andre ord høyt. Kundetilfredsheten måles på en skala fra 0-100. EPSI Norge er et uavhengig analysebyrå som leverer analyser innen kunde- og medarbeitertilfredshet i hele Norden

Selskapets høye kundetilfredshet starter med god rådgivning, slik at kundene får riktige forsikringer i forhold til sitt behov. Kundene er derfor godt forsikret om uhellet er ute, og selskapet legger vekt på at skadeoppgjørene er raske og riktige. I sum fører dette til gode kundeopplevelser.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Utover forhold som er omtalt i beretningen, er det ikke inntrådt hendelser etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for å vurdere selskapets stilling og resultat.

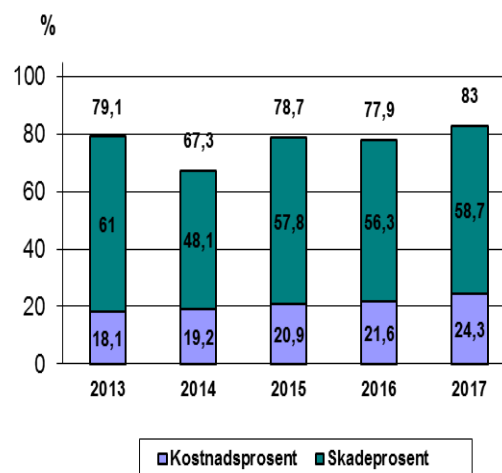
RESULTAT

SpareBank 1 Skadeforsikring oppnådde et forsikringsresultat på 776 mill. kroner i 2017 (1.046). Resultat før skattekostnad utgjorde 1.311 mill. kroner i 2017 (1.447).

Skattekostnaden ble 222 mill. kroner (308), tilsvarende en effektiv skattesats på 16,9 %. (21,3). Den effektive skattesatsen blir i stor grad påvirket av hvor stor andel av finansinntektene som kommer fra realiserte og urealiserte verdiendringer, samt endringer i naturskadepitalen.

Totalresultatet utgjorde 1.089 mill. kroner i 2017 (1.137). Egenkapitalavkastning etter skatt var 30,5 % i 2017 (28,0).

Totalkostnadsprosenten (brutto combined ratio) ble 83,0 i 2017 (77,9). Nøkkeltallet har vist følgende utvikling siste 5 år:

Premieinntekter

Brutto premieinntekter ble 5.530 mill. kroner i 2017, mot 5.359 mill. kroner i 2016, tilsvarende en økning på 171 mill. kroner. Inntektene i Privatmarkedet økte med 153 mill. kroner til 4.525 mill. kroner i 2017, mens inntektene fra Bedriftsmarkedet økte med 9 mill. kroner til 873 mill. kroner. Veksten innen Privatmarkedet skyldes økt salg av Motor-, Hus- og Reiseforsikring. Veksten innen Bedriftsmarkedet skyldes hovedsakelig økt salg av produktene Ansvar og Brann Kombinert Bedriftsmarked.

Premieinntekter for egen regning endte på 5.488 mill. kroner i 2017, opp fra 5.302 mill. kroner i 2016. Økningen i premieinntekter for egen regning på 185 mill. kroner skyldes i tillegg til økt salg også at selskapet har hatt et mindre omfattende reassuranseprogram i 2017 enn i tidligere år.

Premiebestanden for SpareBank 1 Skadeforsikring er økt med 234 mill. kroner i 2017. Hele økningen kommer fra Privatmarkedet. Nettobidraget til bestandsveksten fra Bedriftsmarkedet er minimalt.

Total premiebestand for SpareBank 1 Skadeforsikring pr 31. desember 2017 er 5.517 mill. kroner.

Erstatningskostnader og skadeprosent

Brutto erstatningskostnader utgjorde 3.246 mill. kroner i 2017, noe som er en økning på 231 mill. kroner sammenlignet med 2016. Skadeprosenten er tilsvarende økt med 2,4 prosentpoeng, til 58,7 %. Økningen i brutto erstatningskostnader skyldes både økte naturskader, redusert avvikling, samt økt skadefrekvens.

Selskapet har inntektsført 434 mill. kroner i avviklingsgevinster i 2017, mot 453 mill. kroner i 2016.

Oppdaterte modeller for erstatningsavsetningene i 2017 indikerte konservative erstatningsnivåer for Motor ansvar og Yrkesskade. Mulige avviklingsgevinster realiseres gradvis.

Flere naturskadehendelser i 2017 har økt naturskadeerstatninger med 22 mill. kroner, sammenlignet med 2016.

I 2017 inntraff tre storskader med samlet erstatningssum på ca. 32 mill. kroner. I 2016 var det to storskader med erstatningssum på ca. 23 mill. kroner.

Driftskostnader

Selskapets brutto driftskostnader utgjorde 1.345 mill. kroner i 2017, tilsvarende en økning på 186 mill. kroner sammenlignet med 2016. Kostnadsprosenten er tilsvarende økt med 2,7 prosentpoeng, og endte på 24,3 % i 2017. Selskapets driftskostnader er sammensatt av interne driftskostnader og provisjoner til distributørene.

Interne driftskostnader er økt med 155 mill. kroner i forhold til 2016. Økte driftskostnader skyldes hovedsakelig økning i lønnskostnader som følge av selskapets bevisste satsing på å øke antall ansatte innenfor IKT, CRM/Kundedialog og Produkt og således bygge egen

kompetanse på viktige områder. Kostnader til eksterne konsulenter, IKT og markedsføring har også økt i 2017 sammenlignet med 2016.

Provisjoner er økt med 31 mill. kroner sammenlignet med fjoråret. Økningen kommer hovedsakelig som en følge av økt salgs- og bestandsprovisjon til bankene.

Forvaltning av finansielle eiendeler og eiendommer

Ved utløpet av året utgjorde investeringsporteføljen 9.883 mill. kroner (10.100). Aktivaallokeringen i porteføljen må ses i sammenheng med selskapets kapitalisering og tilhørende risikokapasitet, samt selskapets løpende risikostyring.

Finansresultatet ble 526 mill. kroner i 2017 (403), tilsvarende en finansavkastning på 5,7 % (3,9). Renteinstrumentene i porteføljen utgjorde 7,4 milliarder kroner. På tross av lavt rentenivå har det vært en relativt god renteavkastning i 2017. Porteføljen med omløpsobligasjoner hadde en avkastning på 1,7 % (2,4), mens rentepapirer som holdes til forfall hadde en avkastning på 3,4 % (3,4).

Ved utløpet av perioden var samlet aksjeeksponering på 968 mill. kroner (1.000). Den totale aksjeavkastningen ble 19,2 % (10,1). Den norske porteføljen hadde en avkastning på 18,0 %, mens den internasjonale hadde en avkastning på 19,5 %.

Eiendomsporteføljen utgjorde 1.440 mill. kroner (1.300) pr. 31. desember 2017, og ga en avkastning på 17,2 % i 2017 (6,7). Økt avkastning skyldes høy verdiregulering som følge av et godt år i næringseiendom, kombinert med gode prosjekter i porteføljen. Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontoreiendommer i Oslo, men inneholder også enkelte kontoreiendommer utenfor Oslo.

Risikoutnyttelsen i investeringsporteføljen er moderat, med vekt på å oppnå langsiktige stabile resultater. Porteføljen av rentepapirer har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2017. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutaskres.

BALANSE OG KAPITALFORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en totalbalanse ved utløpet av 2017 på 12.619 mill. kroner (12.499).

SpareBank 1 Skadeforsikrings egenkapital utgjorde 3.613 mill. kroner (3.536) pr. 31. desember 2017.

Egenkapitalavkastningen etter skatt endte på 30,5 % (28,0) i 2017. Solvensmarginen var 192 % og solvenskapitalen 3 520 mill. kroner.

I 2017 har få naturskadehendelser gitt et positivt naturskaderesultat på 34 mill. kroner som har økt naturskadekapitalen tilsvarende. Avsetning til naturskadekapital pr. 31. desember 2017 er på 866 mill. kroner.

Styret vurderer konsernets kapital situasjon som god.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter består i hovedsak av innbetalinger i form av premier og netto innbetaling/utbetaling ved salg av investeringsaktiva, med fradrag for erstatningsutbetalinger, kjøp av reassuransse, administrasjonskostnader og skatt.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var positiv i 2017 med 1.455 mill. kroner (2.411).

Forsikringsvirksomheten har høy positiv kontantstrøm. Avviket mellom resultat før skattekostnad og operasjonell kontantstrøm skyldes foretakets art hvor investeringer i finansielle aktiva er en del av den operasjonelle driften.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter består i hovedsak av kjøp og salg av driftsmidler og immaterielle eiendeler. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var negativ med 30,5 millioner kroner i 2017 (-15,6). Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter gjelder avgitt utbytte og var negativ med 1.368 mill. kroner i 2017 (-2.380).

Netto kontantstrøm for året 2017 var positiv med 56 mill. kroner (15).

Solvens II

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene gitt i Solvens II-regelverket. Solvensmarginen ved utgangen av året var på 192 % basert på standardformelen. I løpet av 2017 har selskapet arbeidet videre med effektivisering av beregnings- og rapporteringsprosessen i forbindelse med Solvens II. Selskapet har for femte år på rad gjennomført en egen vurdering av risiko og solvens som ble oversendt Finanstilsynet i 2017.

RISIKOFORHOLD

Risikostyring og internkontroll er en løpende prosess for å sikre en forsvarlig drift styrt mot fastsatte mål. Risiko defineres som muligheten for at en hendelse kan påvirke konsernets måloppnåelse. For å forstå og håndtere risiko vurderes derfor både sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe og konsekvenser av denne. Virksomheten har videreført sin sterke prioritering av risikostyring og internkontroll i 2017.

Selskapet er eksponert mot forsikringsrisiko gjennom den forsikringsmessige virksomheten, finansiell risiko knyttet til aktivaplasseringer, samt likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

Forsikringsrisiko

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at en skadehendelse inntreffer, og usikkerheten i forhold til størrelsen på erstatningsbeløpet. SpareBank 1 Skadeforsikring har etablert klare retningslinjer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Risikoen for at premienivået generelt ikke er tilfredsstillende overvåkes løpende i produkt- og aktuaravdelingen, og det utvikles stadig mer presise metoder for prissetting. Forsikringsrisikoen knyttet til store enkeltsaker eller hendelser styres gjennom den ordinære virksomhetens fullmakter og rapporteringslinjer.

Styret fastsetter årlig rammer for selskapets reassuransseprogram. Rammene fastsettes ut fra behovet for å beskytte egenkapitalen mot skadehendelser utover et beløp som anses som forsvarlig. Forsikringsrisikoen anses som moderat med de reassuransedekningene selskapet har kjøpt.

Selskapets aktuarer foretar beregninger og vurderinger av de forsikringstekniske avsetningene, og utvikler og vedlikeholder modeller og metoder for å estimere skader som er inntruffet, men ennå ikke innrapportert til selskapet. Det er en iboende risiko for at avsetningene ikke er tilstrekkelige. Eksterne aktuarer benyttes periodisk for å foreta en ekstern gjennomgang av avsetningene.

Finansiell risiko

Finansiell risiko består av markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for at verdien av selskapets investeringsaktiva reduseres som følge av markedssvingninger. Markedsrisikoen i selskapet vurderes fortløpende ved bruk av stresstester. Styret har også vedtatt en investeringsstrategi der risikostyringen står sentralt. Investeringsstrategien er utformet slik at forvaltningen av kapitalen skal gi best mulig avkastning over tid for eier innenfor et akseptabelt risikonivå. Investeringsstrategien ivaretar også lovpålagte krav til kapital og kapitalforvaltning. Selskapets tilgjengelige risikokapital skal til enhver tid tåle et kraftig, umiddelbart og samtidig verdifall i aksje- og renteporteføljene, samt et vesentlig fall i eiendomsverdiene. Plasseringer i obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet skal bidra til en sikker og jevn avkastning. Selskapets investeringer er i tråd med styrevedtatte rammer og eksponeringen anses forsvarlig i forhold til den risikobærende evnen til selskapet.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser. For SpareBank 1 Skadeforsikring er kredittrisikoen i hovedsak relatert til investeringer i obligasjonsmarkedet, samt mot motparter i derivatavtaler og mot reassurandører. Styret har vedtatt rammer for kredittrating innenfor de ulike utstedergruppene. Risikoen knyttet til sertifikat- og obligasjonsmarkedet er i hovedsak konsentrert om investeringer med såkalt "investment grade" ratet BBB eller bedre. Det er lagt vekt på at eksponeringen skal være diversifisert innenfor ulike sektorer og mot ulike debitorer for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko.

Styring av selskapets kreditteksponering knyttet til reassurandører fremgår av selskapets reassuransestrategi. I reassuransestrategien stilles det krav til minimumsrating på A(-) fra S&P eller tilsvarende fra andre ratingbyråer, samtidig som eksponering til enkeltaktører skal vurderes. Det har i 2017 vært et stabilt reassuransemarked, uten vesentlig endring i rating for våre viktigste motparter.

Selskapets kredittrisiko anses som moderat.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte betalingsforpliktelser ved forfall, eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet. For SpareBank 1 Skadeforsikring er likviditetsrisikoen i hovedsak knyttet til ekstraordinære erstatningsutbetalinger. Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. Selskapet har til enhver tid bankinnskudd for å møte kjente forpliktelser. I tillegg vektlegges det at en stor del av finansielle investeringer foretas i verdipapirer som er lett omsettelige. Styret har vedtatt en egen likviditetsstrategi som regulerer rammer for bankinnskudd, samt investeringer i verdipapirer som er lett omsettelige. Selskapet har mulighet til å realisere lett omsettelige verdipapirer på kort tid hvis det skulle oppstå et ekstraordinært likviditetsbehov. Selskapets likviditetsrisiko anses som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret. Selskapets internrevisor bistår selskapet med vurderinger av den operasjonelle risikoen.

ORGANISATORISKE FORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Selskapet er ikke børsnotert. Styringen av virksomheten skjer i henhold til norsk lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer, samt de strategier, rammer og mål styret har trukket opp.

SpareBank 1 Gruppen har samlet skade- og livsforsikringsvirksomhetene så langt som det er hensiktsmessig innenfor gjeldende regelverk, under en felles ledelse. SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontrakterer store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. SpareBank 1 Skadeforsikring kjøper derfor

tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS, som fordeler sine kostnader ved utførelsen av leveransen til skadeselskapet etter fastsatte fordelingsnøkler. Fra 1. mai 2017 ble Jon Holtan tilsatt som ny administrerende direktør i SpareBank 1 Skadeforsikring AS.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner er tilfredsstillende, noe som bidrar positivt til driften og resultatene i 2017. Sykefraværet endte på 1,2 % (4,5).

I SpareBank 1 Gruppens etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter eller konsernets interne regler. Det er også etablert en egen varslingsrutine. Ingen slike saker ble i 2017 varslet i SpareBank 1 Skadeforsikring AS.

Livsfasen og likestilling

Kvinneandelen i selskapet er på 42 %. I SpareBank 1 Forsikrings øverste ledergruppe på 9 medlemmer er det 3 kvinner. Styret i selskapet har i alt 8 medlemmer, og av disse er 3 kvinner.

Det vises for øvrig til årsberetningen i SpareBank 1 Forsikring AS for ytterligere beskrivelse av personal- og organisasjonsmessige forhold. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

SAMFUNNSANSVAR

SpareBank 1 Skadeforsikring forplikter seg til å ta hensyn til hvordan konsernets atferd påvirker mennesker, miljø og samfunn. Dette ansvaret stiller krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt.

Samfunnsansvaret dreier seg også om svindel- og skadeforebyggende tiltak, sikring av liv, helse og verdier, gode produkter til kundene, forretningsetikk, miljømessig påvirkning, kredittpolitikk, holdningskapende arbeid og lokalt engasjement.

Å ta et aktivt samfunnsansvar innebærer å ha et langsiktig perspektiv på alle sider og konsekvenser av virksomheten i samfunnet. Selskapet opplever økte forventninger til hvordan virksomheten drives fra kunder, eiere, samarbeidspartnere og media. Det stilles stadig høyere krav til rapportering og åpenhet rundt bærekraftig virksomhetsstyring. SpareBank 1 Forsikring har etablert

bærekraft som et viktig element i selskapets strategi, og har gjennom en vesentlighetsanalyse definert noen hovedområder og aktiviteter for det arbeidet. Selskapet har også tatt en tydelig rolle på nasjonale og internasjonale arenaer som videreutvikler temaet. Det vises til etterfølgende omtale av bærekraft i årsrapporten.

Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

SpareBank 1 Skadeforsikring har lagt til rette slik at ansatte får en god balanse mellom arbeid og fritid, personlig utvikling og ulike livsstilsaktiviteter. Konsernet har også inngått avtale om inkluderende arbeidsliv.

Det ytre miljø

SpareBank 1 Skadeforsikring har en begrenset påvirkning på det ytre miljøet. Påvirkningen skjer blant annet gjennom avfall, energibruk, reisevirksomhet, transport, materialvalg, innkjøp og vannforbruk. SpareBank 1 Gruppen utarbeider årlig et klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten. SpareBank 1 Gruppen er miljøfyrtårnsertifisert og tilfredsstiller derfor alle kravene som stiftelsen Miljøfyrtårn stiller til denne type virksomhet.

Bekjempelse av korrupsjon

Selskapets etiske retningslinjer, som er en del av ansettelseskontrakten, beskriver hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det er utarbeidet et eget e-kurs på etikk som er obligatorisk for alle nyansatte. Selskapet har også rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd.

For øvrig vises det til SpareBank 1 Gruppen AS sin årsberetning for 2017 for ytterligere beskrivelse av hvordan samfunnsansvar praktiseres innenfor konsernet. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

DISPONERING AV RESULTAT ETTER ANDRE RESULTATKOMPONENTER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS sitt totalresultat er 896 mill. kroner i 2017. Styret foreslår resultatet disponert slik:

Avgitt konsernbidrag 896 mill. kroner.

FREMTIDSUTSIKTER

Skadeforsikringsmarkedet er fortsatt preget av god lønnsomhet og høy kundetilfredshet, men samtidig er markedet i sterk endring. Det er økt prispress og konkurranse om kundene, også fra nye typer markedsaktører. Kundenenes forventninger til tjenester, oppfølging og personifisering øker. Utviklingshastigheten på innovasjon, digitalisering og automatisering øker, samtidig med økt regulering fra myndigheten med fokus på personvern og kundenenes eierskap til egne data.

For at SpareBank 1 Skadeforsikring skal nå sine langsiktige mål under de rammebetingelsene beskrevet over, har man etablert tre strategiske satsningsområder. Områdene er *fortsatt vekst, digital innovasjon og videreutvikling av kjerneprosesser*. I tillegg skal man fortsette arbeidet med å bygge endringskapasitet i organisasjonen.

God lønnsomhetsstyring, god risikoseleksjon og effektive forsikringsoppgjør har bidratt til tilfredsstillende lønnsomhet i 2017. Det er forventet at disse faktorene sammen med brukervennlige systemer og god kjennskap til kundenenes behov vil sikre god lønnsomhet også i 2018.

Gjennom flere år har SpareBank 1 Skadeforsikring satset målrettet på digitalisering for å sikre brukervennlige løsninger. I løpet av 2017 har man særlig, gjennom økt salg og økt andel skader som meldes digitalt, realisert kunde- og forretningsverdi. Fremover vil man fortsette med å utforske og utvikle nye løsninger og tjenester som gir kundene en enklere og smartere hverdag.

For å realisere vekstpotensialet satser selskapet i 2018 ytterligere på nysalg, mersalg og kryssalg av forsikring til SpareBank 1 bankkunder, LO-medlemmer og eksisterende forsikringskunder.

Økt kundefokus og digitalisering understøtter også SpareBank 1 Skadeforsikrings målsetting om å ha markedets mest tilfredse og lojale kunder. Førsteplassen etter skade på EPSI Kundetilfredshetsundersøkelse viser at SpareBank 1 Skadeforsikring har lykket med denne målsettingen.

Solvens II regelverket som trådte i kraft 1. januar 2016 er omfattende og stiller store krav til forsikringsselskapenes beregning av kapitalbehov, risikostyring og rapportering. Beregninger viser at SpareBank 1 Skadeforsikring fortsatt er godt kapitalisert for å imøtekomme fremtidige vekstambisjoner.

Selskapets finansielle avkastning i 2017 har vært tilfredsstillende. Selskapets kapitalforvaltningsmodell har gjennom tid bidratt til en effektiv og solid forvaltning med moderat risiko, og det forventes et vesentlig resultatbidrag fra finansielle investeringer også i 2018. Styret tar imidlertid hensyn til at det er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold ved finansielle investeringer.

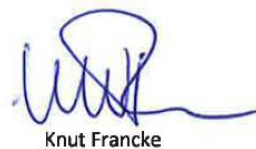
Styret ønsker å takke alle medarbeiderne i konsernet, SpareBank 1- bankene, LO - forbund og øvrige samarbeidspartnere og interessenter for god innsats og godt samarbeid i 2017

Oslo 5. mars 2018

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Erik Gjellstad (leder)

Mette Nord

Knut Francke

Kari Elise Gislås

Lars Marthinsen

Glenn Sæther

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grønmoll

Jon Holtan
Adm. direktør

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring

Erik Gjellestad
Styrets leder

Kari Elise Gisnås

Knut W. Francke

Lars Marthinsen

Glenn Sæther

Mette Nord

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grotmoll

Jon Holtan
Adm. direktør

Styrende organer i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

STYRET

Erik Gjellestad	Styrets leder
Knut W. Francke	Medlem
Kari Elise Gisnås	Medlem
Mette Nord	Medlem
Ole Jørgen Ørjavik	Medlem
Glenn Sæther	Medlem
Turid Grotmoll	Medlem
Lars Marthinsen	Medlem/ansatterrepresentant
Sigurd Aune	Varamedlem
Egil André Aas	Varamedlem
Per Halvorsen	Varamedlem
Henrik René Cederkvist	Varamedlem/ansatterrepresentant

Kontrollkomiteén og Representantskapet ble avviklet som selskapsorgan i 2016 som følge av ny finansforetakslov.

BÆREKRAFT I DEN SAMLEDE FORSIKRINGSVIKRSOMHETEN I SPAREBANK 1

Verden opplever store utfordringer relatert til bærekraft. Problematikk rundt menneskeskapte klimaendringer er godt kjent, og vi ser endringer i rammebetingelser for næringslivet som følge av dette. I større grad enn tidligere blir bærekraft generelt, og klima spesielt, trukket inn i strategiske diskusjoner i virksomheten. For finansaktører er det forretningsmessig risiko knyttet til klimaendringer, men det er også forretningsmuligheter forbundet med å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling. Å være en positiv bidragsyter til bærekraft forutsetter et langsiktig perspektiv og at det stilles krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt.

SpareBank 1 Forsikring opplever at våre interessenter har økte forventninger til hvordan virksomheten skal bidra til bærekraft. Det stilles også stadig høyere krav til rapportering og åpenhet rundt bærekraftig virksomhetsstyring.

Bærekraftsløft i Forsikring

SpareBank 1 Forsikring vil, som selskap i SpareBank 1 Gruppen, bygge videre på grunnfilosofien til sparebankene som en engasjert og ansvarlig samfunnsaktør. Høsten 2016 satte SpareBank 1 Forsikring i gang et bærekraftsprosjekt med det formål å ytterligere løfte bærekraftsperspektivet i selskapet. Arbeidet, som har pågått for fullt gjennom 2017, er drevet frem av en arbeidsgruppe bestående av medlemmer i selskapet ledelse. Både samlet ledergruppe og øvrig organisasjon har vært involvert i arbeidet. I løpet av året har SpareBank 1 Forsikring også etablert bærekraft som eget fagområde i virksomhetsstyring.

Retning, mål og tiltak

En grundig vesentlighetsanalyse har lagt grunnlag for videre arbeid og bidro til formuleringen av selskapets mål bilde for bærekraft:

«Vi har et bankende hjerte for trygge og livskraftige lokalsamfunn»

Det er også etablert 7 hovedområder med mål, som SpareBank 1 Forsikring vil fokusere spesielt på fremover.

Hovedområde	Mål
Ivareta personvern	Vi forvalter personopplysninger på en forståelig og sikker måte
Sikre grønn drift	Vi minimerer vårt miljøfotavtrykk
Dyrke mangfold på arbeidsplassen	Vi har bransjens mest mangfoldige arbeidsstyrke
Bærekraftige investeringer	Vår investeringsstrategi bidrar til FNs bærekraftsmål og møter kundens forventninger
Agere aktivt på klimaendringer	Vi gjør det enkelt og attraktivt for kunden å ta klimavennlige valg
Tilby kunden riktige produkter	Vi tilbyr produkter som kunden trenger og forstår
Forebygge skader på liv og eiendom	Våre kunder er Norges beste på forebygging

I senere rapporter vil vi rapportere på tiltak og fremdrift innenfor disse områdene.

Prioriteringer for strategiperioden 2018 – 2020

De 7 hovedområdene favner bredt. For å fokusere arbeidet er det definert 10 prioriterte tiltak.

Innkjøp

- Videreutvikle bærekraft i investering
- Prioritere bærekraftige løsninger i rehabilitering/gjenoppbygging

Eget hus

- Innføre miljø som kriterium i intern-innkjøp og ansattegoder
- Synliggjøre kjønnsbalansen på ledernivå
- Rekruttere utenfor tradisjonell finans
- Innføre opplæringsprogram (e-læring) på bærekraft
- Være en tydelig stemme for å ivareta personvern

Hjelpe kunden

- Tilby grønne forsikringsløsninger som tiltrekker seg bevisste, lønnsomme kunder gjennom insentiver til å forebygge og leve bærekraftig
- Vurdere bærekraft som eget punkt i utvikling av produkter og tjenester – både som mulighet og risiko
- Bruke smartforsikringer til å styrke individualisert kundekommunikasjon om forebygging

SpareBank 1 Forsikring og FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål (Sustainable Development Goals – SDGs) definerer retning verden må ta og hva som ligger i et grønt skifte. SpareBank 1 Forsikring vil bidra til at FN-målene blir nådd. Gjennom interne operasjoner, innkjøp og egne produkter har selskapet effekt på mennesker, miljø og samfunn. Vi må redusere vårt eget miljøfotavtrykk, men vi kan også bidra positivt gjennom produktene våre og veiledning av kunden i bærekraftig retning.

SpareBank 1 Forsikring har identifisert 4 av FNs 17 bærekraftsmål hvor vi ser at vi kan bidra best. Tematisk dekker utvalget både miljø og samfunn, og bygger opp under vårt målbilde.

Mål 8

Anstendig arbeid og økonomisk vekst: *Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle*

Mål 11

Bærekraftige byer og samfunn: *Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige*

Mål 12

Ansvarlig forbruk og produksjon: *Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre*

Mål 13

Stoppe klimaendringer: *Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem*

Eksempler på bærekraftstiltak fra 2017:

Spinn

- I Smart bilforsikring får kunden også adgang til en miljøscore for egen kjøring. Tomgangskjøring og korte turer bidrar til dårligere miljøscore. Dette er et eksempel på hvordan vi kan veilede kundene våre til mer bærekraftig atferd gjennom våre produkter.

Bærekraftskrav i anbud i oppgjør

- Når vi gjør innkjøp i forbindelse med gjenoppbygging etter skade kan vi bidra til etterspørsel etter bærekraftige løsninger. I anbudskonkurransen som gikk ut høsten 2017 etterspør vi bærekraft i innkjøp.

Bærekraftige reiser

- Nye ladeplasser for elbil
- Innkjøp av elsykler til møter i arbeidstiden
- Utbedring av garderobefasiliteter og sykkelparkering for sykling til og fra jobb

Initiativer og samarbeid

I 2017 ble det etablert et internt fagnettverk sammen med bærekraftsansvarlige i bankene i SpareBank 1-Alliansen. Hensikten med dette nettverket er å støtte opp om et bærekraftsløft hos selskapene gjennom kompetansedeling og erfaringsutveksling.

SpareBank 1 Forsikring deltar i Norge 203040-koalisjonen hvor norske næringslivsaktører går sammen for å bidra til at Norge skal nå sine klimaforpliktelser.

SpareBank 1 Forsikring sponset Zero-konferansen for 2017. Dette er en av Nord-Europas viktigste møteplasser for beslutningstakere fra politikk og næringsliv som er opptatt av klima, energi og grønn vekst.

I 2017 inngikk SpareBank 1 Gruppen en avtale med Global Opportunity Explorer (GOE), et initiativ etablert av UN Global Compact, DNV GL og Sustainia. GOE er en plattform som viser de mest innovative teknologiske løsningene, markedsmulighetene og byene som vil bidra til å nå FNs bærekraftsmål. For SpareBank 1 Gruppen er dette en mulighet til læring, til å knytte kontakter og til å formidle vår teknologiske kompetanse og teknologioptimistiske tilnærming.

Menneskerettigheter og sosiale forhold

SpareBank 1 Forsikring har lagt forholdene til rette for en god balanse mellom arbeid og fritid, hvor arbeidstiden skal bidra til personlig utvikling. Selskapet har også avtale om inkluderende arbeidsliv.

Menneskerettigheter anses å være dekket gjennom konsernets etiske regler som angir hovedprinsipper for hvordan ansatte og tillitsvalgte i konsernet skal opptre og hvilke holdninger som skal ligge til grunn for beslutninger i gitte situasjoner.

Ytre miljø

SpareBank 1 Forsikring har gjennom sin forretningsdrift en påvirkning på miljøet – både direkte og indirekte. Selskapet er forbruker av naturressurser (inkludert energi og vann), produserer avfall, og er ansvarlig for transport og reiser.

Sparebank 1 Forsikring søker å minimere den negative miljøeffekten av sin virksomhet. Miljøfyrtårnsertifisering (siden 2012) bidrar til å jobbe systematisk med miljøtiltak i hverdagen. Sertifiseringen dekker SpareBank 1 Forsikring AS, Sparebank 1

Skadeforsikring AS, SpareBank 1 Medlemskort AS og SpareBank 1 Gruppen AS. Disse enhetene omfatter omtrent 78 prosent av de ansatte i gruppen.

Målinger gir et godt utgangspunkt for målsetting og reduksjoner. SpareBank 1 Forsikring vil for tiende år på rad utarbeide et klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten. Klimaregnskapet omfatter de samme selskapene som Miljøfyrtårnsertifiseringen.

Klimaregnskapet blir publisert på www.sparebank1.no under Om oss/Samfunnsansvar.

Bekjempelse av korrupsjon

Konsernets etiske retningslinjer, som er en del av ansettelseskontrakten, beskriver hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Konsernet har også rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd.

Ansvarlig forvaltning

Bærekraft er godt integrert i SpareBank 1 Forsikrings forvaltnings- og investeringsvirksomhet, og vårt arbeid er basert på internasjonalt anerkjente prinsipper for ansvarlig forvaltning. Bærekraftsvurderinger inngår, på linje med andre finansielle faktorer, i alle våre investeringsbeslutninger. Vi mener det er en nær sammenheng mellom langsiktig verdiskapning, ansvarlig drift og god eierstyring. Derfor har vi tro på at integrerte bærekraftsvurderinger bidrar til at våre kunder får en god risikojustert avkastning. Det finnes gode forretningsmuligheter for selskaper som forstår de endringene vi står midt i, og som gjennom fremtidsrettet kapitalbruk og endringsvilje kan bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling.

Bærekraftsmetodene som brukes i forvaltningen avhenger av aktivaklasse og strategi. I aksjeforvaltningen kan man, som en ansvarlig eier, bidra til å påvirke selskapene i porteføljen i en mer bærekraftig retning.

Obligasjonsinvesteringer vil ikke gi de samme rettighetene overfor et selskap som aksjer, og dermed ikke samme mulighet til å påvirke. Da er bærekraftsvurderingen knyttet til hva slags papirer man velger å være langsiktig eier av. Forvaltningsmiljøet i SpareBank 1 Forsikring benytter seg av Sustainalytics som leverandør av bærekraftsdata.

I Eiendomsforvaltningen i forsikringselskapet jobber vi sammen med leverandører og kunder for å redusere de negative miljøeffektene av porteføljen gjennom hele byggets levetid.

Som en ansvarlig investor ønsker vi også å bidra til kunnskapsdeling og utvikling av fagområdet. Vi er derfor medlem av Norsif (Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer), som er en uavhengig forening for forvaltere, kapitaleiere, tjenestetilbydere og bransjeorganisasjoner med interesse for temaet.

Aksjer

Aktiv eierskapsutøvelse i tråd med FNs bærekraftsmål er vårt førende prinsipp. Som aktive eiere kan vi bidra til nødvendige samfunnsendringer.

Et særtrekk ved vår aksjeforvaltning er at vi benytter eksterne fond i forvaltningen. Det vil si at vi må utøve vårt aktive eierskap indirekte gjennom våre eksterne forvaltere. Forvalterne har igjen tett dialog med styre og ledelse i selskapene vi investerer i. Alle våre eksterne forvaltere har tilsluttet seg FNs prinsipper for ansvarlig investering (UN PRI), og vi forventer at prinsippene etterleves.

Samtlige av forvalterne vi benytter har bærekraft høyt på sin agenda. Det ser vi blant annet ved at de har investert betydelige ressurser i å forbedre rutiner og prosesser for å håndtere bærekraftsrisiko de siste årene. Gjennom vårt fondseierskap nyter våre porteføljer godt av at mer enn 60 personer jobber med bærekraftsspørsmål hver dag.

Bærekraft er en av mange faktorer som vurderes løpende på overordnet og spesifikt nivå i vår porteføljeanalyse og forvalterdialog. Ansvarlig forvaltning er integrert i risikostyringen. Vi ønsker imidlertid å forsterke innsatsen innenfor dette

området når det gjelder ressursbruk, systemstøtte og analyseverktøy. Dette vil gi oss bedre oversikt over potensielle problemområder i porteføljen, og vi kan jobbe mer systematisk og målrettet med disse spørsmålene i forvalterdialogen.

Renter

Tiltak som kan fremme fornybar energi er et prioritert og viktig satsingsområde for SpareBank 1 Forsikring. Gjennom å yte langsiktige obligasjonslån til blant annet norske kraftselskaper, bidrar vi til å finansiere bærekraftige og fremtidsrettede energiløsninger. Graden av ansvarlighet eller bærekraft i et selskap kan påvirke kredittkvaliteten og evnen til å betale tilbake renter og hovedstol. I mange tilfeller kan det derfor være sammenfallende interesser mellom hensyn til avkastning og bærekraft. Samtidig som vi ønsker eksponering i bærekraftige sektorer, kan det også være hensiktsmessig med en forsiktighet i næringer som ikke er bærekraftige, og som dermed har en mer uforutsigbar forretningsmodell.

Eiendom

Gjennom egen forvaltning av eiendomsporteføljen, investerer SpareBank1 Forsikring AS i bærekraftige løsninger. Alle bygg og installasjoner i investeringsporteføljen utvikles med fokus på bærekraft. Vi samarbeider med leverandører og kunder for å oppnå energibesparelse, arealeffektivitet, gjenbruk og god avfallshåndtering. I 2017 ble forvaltningen av eiendom sertifisert etter ISO 14 001-standarden. Sertifiseringen bidrar til systematisk arbeid med bærekraft, og rapportering på oppnådde resultater. I 2017 er det gjennomført tiltak knyttet til energibesparelse og energiledelse, og energiforbruket i eiendomsporteføljen er redusert med 12,5 % fra 32 075 822 KWH i 2016 til 28 054 769 KWH. Dette medfører også at CO₂-utslippet er redusert med 1 353 tonn.

Les mer om bærekraft i SpareBank 1 Forsikring på www.sparebank1.no under Om oss/Samfunnsansvar/Bærekraft i SpareBank 1 Forsikring

Årsregnskap og noter for 2017

SpareBank 1 Skadeforsikring

NØKKELTALL

		2017	2016	2015	2014	2013
Brutto forfalte premier		5 649,9	5 400,1	5 329,9	5 393,5	5 403,9
Brutto opptjent premier		5 530,0	5 359,0	5 378,9	5 388,2	5 473,8
Forfalte premie for egen regning		5 607,5	5 356,7	5 147,7	5 114,8	4 726,4
Premieinntekter for egen regning		5 487,6	5 302,4	5 188,3	5 102,2	4 779,9
Brutto påløpte erstatninger		3 245,6	3 015,0	3 110,2	2 591,7	3 338,5
Erstatninger for egen regning		3 321,0	3 066,7	3 102,7	2 567,7	2 980,5
Brutto driftskostnader		1 344,7	1 158,4	1 126,2	1 037,2	988,2
Netto driftskostnader		1 327,8	1 122,3	1 099,4	1 010,0	866,7
Andre kostnader og inntekter		5,8	3,4	9,0	11,4	14,1
Netto finansinntekter		526,3	402,6	194,2	428,9	498,1
Driftsresultat før sikkerhetsavsetninger mv.		844,6	1 116,7	1 055,1	1 666,4	1071,4
Resultat før skatt		1 311,4	1 447,1	1 279,4	1 829,0	1243,5
Resultat etter skatt		1 089,5	1 138,8	939,5	1 376,7	883,2
Skadeprosent brutto	(1)	58,7 %	56,3 %	57,8 %	48,1 %	61,0 %
Kostnadsprosent brutto	(2)	24,3 %	21,6 %	20,9 %	19,2 %	18,1 %
Combined ratio brutto	(3)	83,0 %	77,9 %	78,8 %	67,3 %	79,0 %
Skadeprosent for egen regning		60,5 %	57,8 %	59,8 %	50,3 %	62,4 %
Kostnadsprosent for egen regning		24,2 %	21,2 %	21,2 %	19,8 %	18,1 %
Combined ratio for egen regning	(4)	84,7 %	79,0 %	81,0 %	70,1 %	80,5 %
Solvenskapital - Finanstilsynet	(5)	3 520,0	3 503,0	3 586,8	3 471,9	3 180,0
Solvensmargin -Finanstilsynet	(6)	192,0 %	196,0 %	421,2 %	422,4 %	375,9 %
Erstatningsreserver for egen regning		3 563,8	3 770,1	4 082,6	4 295,8	4 944,0
Skadereserveprosent for egen regning	(7)	63,6 %	70,4 %	79,3 %	84,0 %	104,6 %
Forvaltningskapital		12 619,1	12 499,5	13 899,3	14 731,7	14 814,2
Kapitaldekning	(8)			46,4 %	43,1 %	41,0 %
Egenkapital		3 613,4	3 536,2	4 036,9	3 984,9	3 667,3
Egenkapitalavkastning til eierne	(9)	30,5 %	28,0 %	23,4 %	36,0 %	24,2 %

(1) Brutto påløpte erstatninger i prosent av brutto opptjent premie.

(2) Brutto forsikringsrelaterte driftskostnader i prosent av brutto opptjent premie.

(3) Summen av brutto kostnadsprosent og brutto skadeprosent.

(4) Summen av skadeprosent fer og kostnadsprosent fer

(5) Fra 2016 beregnet etter Solvens II-regelverket. Tidligere år etter Finanstilsynets forskrifter

(6) Fra 2016 beregnet etter Solvens II-regelverket. Tidligere år etter Finanstilsynets forskrifter

(7) Erstatningsreserver fer i prosent av forfalt premie fer

(8) Ansvarlig kapital beregnet etter Finanstilsynets forskrifter i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag. Se fotnote 6.

(9) Egenkapitalavkastning er resultat etter skatt/gjennomsnittlig egenkapital.

Historiske tall er omarbeidet for sammenligningsformål og det kan forekomme avvik i forhold til selskapets årsrapporter fra tidligere år.

RESULTATREGNSKAP

Morselskapet			Konsernet		
31.12.2017	31.12.2016	NOK 1 000	Note	31.12.2017	31.12.2016
TEKNISK REGNSKAP					
1. Premieinntekter mv.					
5 529 996	5 358 982	1.1 Opptjente bruttopremier	6	5 529 996	5 358 982
-42 419	-56 614	1.2 Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier	6	-42 419	-56 614
5 487 577	5 302 368	Sum premieinntekter for egen regning		5 487 577	5 302 368
6 017	4 077	2. Andre forsikringsrelaterte inntekter		6 017	4 077
3. Erstatningskostnader					
-3 245 583	-3 015 029	3.1 Brutto erstatningskostnader	6	-3 245 583	-3 015 029
-75 453	-51 714	3.2 Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader	6	-75 453	-51 714
-3 321 037	-3 066 743	Sum erstatningskostnader for egen regning		-3 321 037	-3 066 743
4 Forsikringsrelaterte driftskostnader					
-672 330	-621 141	4.1 Salgskostnader	23	-672 330	-621 141
-672 328	-537 298	4.3 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring		-672 328	-537 298
16 848	36 093	4.4 Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler		16 848	36 093
-1 327 810	-1 122 345	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-1 327 810	-1 122 345
-189	-678	5 Andre forsikringsrelaterte driftskostnader		-189	-678
844 559	1 116 679	Resultat av teknisk regnskap før sikkerhetsavsetninger		844 559	1 116 679
6 Endring i avsetning for andre tekniske avsetninger					
-68 337	-69 791	Endring i avsetning til andre tekniske avsetninger	27	-68 337	-69 791
-68 337	-69 791	Sum endring i avsetning for andre tekniske avsetninger		-68 337	-69 791
776 222	1 046 889	7 Resultat av teknisk regnskap		776 222	1 046 889
IKKE-TEKNISKE REGNSKAP					
8. Netto inntekter fra investeringer					
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilkn foretak og felleskontr. foretak					
143	133	8.1 felleskontr. foretak			
175 114	211 769	8.2 Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler	10	175 114	211 769
21 853	20 355	8.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		55 868	70 172
206 079	20 570	8.4 Verdiendringer på investeringer	10, 17	362 414	36 742
-57 737	90 830	8.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	10	-57 737	90 830
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder					
-9 368	-6 938	8.6 rentekostnader		-9 368	-6 938
336 083	336 719	Sum netto inntekter fra investeringer		526 291	402 575
8 875		9. Andre inntekter		8 875	
-1	-2 404	10. Andre kostnader		-1	-2 404
344 958	334 315	11. Resultat av ikke-teknisk regnskap		535 165	400 171
1 121 180	1 381 203	12. Resultat før skattekostnad		1 311 388	1 447 059
-224 694	-308 986	13. Skattekostnad	20	-221 861	-308 218
15. Andre resultatkomponenter					
15.1 Endringer i verdireguleringsreserve eiendom, anlegg og utstyr					
-568	-2 000	15.3 Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	19	-568	-2 000
142	500	15.8 Skatt på andre resultatkomponenter		142	500
896 060	1 070 717	16. TOTALRESULTAT		1 089 101	1 137 341

BALANSE

Morselskapet				Konsernet	
31.12.2017	31.12.2016	NOK 1 000	Note	31.12.2017	31.12.2016
		EIENDELER			
		1. IMMATERIELLE EIENDELER			
52 897	35 124	1.2 Andre immaterielle eiendeler	18	52 897	35 124
52 897	35 124	Sum immaterielle eiendeler		52 897	35 124
		2. INVESTERINGER			
		2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
		2.1.1 Investeringseiendommer	17	1 441 997	1 264 576
		Datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollerte foretak			
		Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak			
964 344	964 344	2.2.1 felleskontrollerte foretak	17	168	168
		Fordringer på foretak og verdipapirer utstedt av datterforetak mv			
34 364	100 599	2.2.2 datterforetak mv		0	68 065
		Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
1 134 222	1 311 348	2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	11, 15	1 134 222	1 311 348
620 709	373 407	2.3.2 Utlån og fordringer	11	620 709	373 407
		Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
967 578	1 020 443	2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11, 11, 11, 11, 11,	967 578	1 020 443
5 680 534	5 944 631	2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11, 12, 14	5 680 534	5 944 631
13 527	-0	2.4.4 Finansielle derivater	11, 12, 13	13 527	-
23 987	120 342	2.4.5 Andre finansielle eiendeler	11, 12, 14	23 987	120 342
9 439 267	9 835 114	Sum investeringer		9 882 723	10 102 980
		GJENFORSIKRINGSANDEL AV BRUTTO			
		3. FORSIKRINGSFORPLIKTELSER			
312 009	446 136	3.2 Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	8	312 009	446 136
312 009	446 136	Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser		312 009	446 136
		4. FORDRINGER			
1 999 766	1 580 865	4.1.1 Forsikringstakere	9	1 999 766	1 580 865
31 206	55 674	4.2 Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	9	31 206	55 674
31 797	29 266	4.3 Andre fordringer	22	37 421	34 079
2 062 769	1 665 804	Sum fordringer		2 068 393	1 670 617
		5. ANDRE EIENDELER			
		5.1 Varige driftsmidler		277	372
160 355	119 893	5.2 Bank		287 208	231 287
2 895	2 753	5.3 Eiendeler ved skatt	20	15 626	12 980
163 250	122 646	Sum andre eiendeler		303 111	244 639
12 030 192	12 104 823	SUM EIENDELER		12 619 133	12 499 495

BALANSE

Morselskapet				Konsernet	
31.12.2017	31.12.2016	NOK 1 000	Note	31.12.2017	31.12.2016
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE					
7. INNSKUTT EGENKAPITAL					
132 000	132 000	7.1 Aksjekapital	29	132 000	132 000
367 458	367 458	7.2 Overkursfond	29	367 458	367 458
319 243	319 243	7.4 Annen innskutt egenkapital	29	319 243	319 243
818 701	818 701	Sum innskutt egenkapital		818 701	818 701
8. OPPTJENT EGENKAPITAL					
865 602	831 626	8.1.3 Avsetning til naturskadekapital	26	865 602	831 626
244 018	241 891	8.1.4 Avsetning til garantiordningen	26	244 018	241 891
1 112 524	1 264 357	8.2 Annen opptjent egenkapital	0	1 685 104	1 643 958
2 222 144	2 337 874	Sum opptjent egenkapital		2 794 724	2 717 475
3 040 845	3 156 576	Sum egenkapital		3 613 426	3 536 176
10. BRUTTO FORSIKRINGSFORPLIKTELSE					
2 278 420	2 158 539	10.1 Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	7	2 278 420	2 158 539
3 875 840	4 216 267	10.3 Brutto erstatningsavsetning	7	3 875 840	4 216 267
912 103	709 442	0 Andre tekniske avsetninger	27	912 103	709 442
7 066 364	7 084 249	Sum brutto forsikringsforpliktelser		7 066 364	7 084 249
11. AVSETNING FOR FORPLIKTELSE					
-6 677	-3 829	11.1 Pensjonsforpliktelser	19	-6 677	-3 829
-4 500	0	11.2.1 Betalbar skatt	20	-2 526	1 847
233 003	208 274	11.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	20	241 020	218 494
221 826	204 445	Sum avsetning for forpliktelser		231 816	216 512
13 FORPLIKTELSE					
1 078 991	1 392 470	13.5 Forpliktelser til foretak i samme konsern		1 078 991	1 392 470
82 545	63 522	13.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		82 545	63 522
2 006	2 006	13.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		2 006	2 006
0	1 322	13.5 Finansielle derivater	11, 12, 13	0	1 322
511 791	176 221	13.5 Andre forpliktelser		518 162	179 225
1 675 332	1 635 540	Sum forpliktelser		1 681 703	1 638 545
PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE					
25 824	24 013	14. OPPTJENTE INNTEKTER		25 824	24 013
12 030 192	12 104 823	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		12 619 133	12 499 495

Oslo 5. mars 2018

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Erik Gjelstad (leder)

Mette Nord

Kunt Francke

Kari Elise Gismås

Lars Mårthinsen

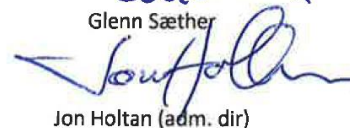
Glenn Sæther

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grothmoll

Jon Holtan (adm. dir)

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morselskapet			Konsernet	
31.12.2017	31.12.2016	NOK 1 000	31.12.2017	31.12.2016
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER				
1 121 180	1 381 203	Resultat av ordinær virksomhet før skattekostnad	1 311 388	1 447 059
12 738	11 920	Avskrivninger og nedskrivninger	12 738	11 920
		Tilgang investeringseiendommer	-21 085	-9 843
		Verdiregulering investeringseiendommer	-156 336	-16 172
-9 549	-7 344	Betalte rentekostnader	-9 549	-7 344
187 425	190 141	Mottatte renteinntekter	187 425	190 141
-2 848	1 390	Forskjell kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	-2 848	1 390
	-80 716	Periodens betalte skatter		-80 716
-426	-1 500	Direkte netto pensjonsføring under andre resultatkomponenter	-426	-1 500
2		Årsoppgjør eiendommer ført direkte mot EK	-59	-2 823
-115 732	-68 504	EK korrigeret til fonds for selv bærende ordninger	-115 732	-68 504
-896 060	-1 070 717	Avsatt til konsernbidrag totalresultat morselskapet	-896 060	-1 070 717
66 235		Mottatt fordringer på foretak i samme konsern	68 065	
	-77 318	Utbetalt fordringer på foretak i samme konsern		-68 065
-6 009 941	-5 746 035	Tilgang av verdipapirer til virkelig verdi	-6 009 941	-5 746 035
6 485 079	7 227 875	Vederlag ved avhending av verdipapirer til virkelig verdi	6 485 079	7 227 875
-269 982	-385 558	Tilgang av verdipapirer som holdes til forfall	-269 982	-385 558
193 500	282 000	Vederlag av avhending av verdipapirer som holdes til forfall	193 500	282 000
195 388	39 468	Netto endring verdipapirer til virkelig verdi	195 388	39 468
96 355	-85 230	Endring andre finansielle eiendeler	96 450	-86 100
383 682	1 022 281	Endring av tidsavgrensingsposter	404 487	1 050 032
-17 885	-295 777	Endring forsikringstekniske avsetninger	-17 885	-295 777
1 419 160	2 337 578	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 454 616	2 410 730
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
-30 511	-23 696	Tilgang immaterielle eiendeler	-30 511	-23 696
	8 073	Avgang immaterielle eiendeler		8 073
-30 511	-15 623	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-30 511	-15 623
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
19 997	36 626	Mottatt konsernbidrag		
	-1 150 000	Tilleggsutbytte		-1 150 000
-1 368 184	-1 230 462	Avgitt konsernbidrag	-1 368 184	-1 230 462
-1 348 187	-2 343 836	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 368 184	-2 380 462
40 461	-21 881	Netto kontantstrøm for perioden	55 921	14 645
119 893	141 774	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01.	231 287	216 642
160 355	119 893	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12	287 208	231 287

EGENKAPITAL

MOR	Aksjekapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Naturskade kapital	Garanti avsetning	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
NOK 1000							
Pr 31 12 16	132 000	367 458	319 243	831 626	241 891	1 264 357	3 156 576
Res før andre reskomp						896 486	
Estimatavvik pensjoner						-568	
Skatt på andre res komp						142	
Totalresultat						896 060	896 060
Naturskadeavsetning				33 976		-33 976	
Garantiavsetning					2 127	-2 127	
Avgitt konsernbidrag						-896 060	-896 060
Korrigerings tidligere års feil						-115 730	-115 730
Pr 31 12 17	132 000	367 458	319 243	865 602	244 018	1 112 524	3 040 845
KONSERN							
Pr 31 12 16	132 000	367 458	319 243	831 626	241 891	1 643 958	3 536 176
Res før andre reskomp						1 089 527	
Estimatavvik pensjoner						-568	
Skatt på andre res komp						142	
Totalresultat						1 089 101	1 089 101
Naturskadeavsetning				33 976		-33 976	
Garantiavsetning					2 127	-2 127	
Avgitt konsernbidrag						-896 060	-896 060
Korrigerings tidligere års feil						-115 791	-115 791
Pr 31 12 17	132 000	367 458	319 243	865 602	244 018	1 685 104	3 613 426

Det ble i 2017 avdekket at det over år, var avsatt for lite til fond for selvberende ordninger, totalt 115,7 mill. kroner. Feilen ble korrigeret direkte mot egenkapitalen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, eiendomsdøtre og aksjer i felles kontrollert virksomhet. Konsernregnskapet og selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS er utarbeidet i samsvar med forskrift om årsregnskap for skadeforsikringselskap. Etter årsregnskapsforskriften skal regnskapene, med enkelte unntak, avlegges etter EU-godkjente IFRSer.

Adgangen etter årsregnskapsforskriften § 3-12 om å fravike enkelte bestemmelser i de internasjonale standardene etter forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (forenklingsforskriften) § 3-1 og § 3-2 nr 1 og nr 9, er benyttet.

Konsern- og selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende:

- finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- derivater måles til virkelig verdi
- i konsernregnskapet måles investeringseiendommer til virkelig verdi

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

KONSOLIDERING

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består, i tillegg til morselskapet SpareBank 1 Skadeforsikring AS, av:

- Falck Ytters Plass Eiendom AS – 100 %
- Herkules Tomt AS – 100 %
- Teglværkstomta AS – 100 %
- Tårnhuset AS – 100 %
- Bøler Senter Næring AS – 100 %
- Kongeveien 49 Kolbotn AS – 100 %
- Grev Wedelsgate 2 AS – 100 %
- Jernbanetorget 2 AS – 100 %
- Hammersborggata 9 AS – 50 % (50 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)
- Storgt 33 AS – 11 % (89 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)

Disse selskapene avlegger sine selskapsregnskap etter regnskapslovens regler for små foretak. Selskapene er eiendomsselskaper.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter bruttometoden og viser konsernet som om det er en økonomisk enhet. Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres i konsernregnskapet.

Andelene i Hammersborggata 9 AS og Storgata 33 AS er behandlet som felleskontrollert virksomhet ettersom selskapet gjennom avtale utøver kontroll sammen med SpareBank 1 Forsikring AS. Disse andelene er i konsernregnskapet ført etter bruttometoden.

I konsernregnskapet blir eierandelene i datterselskap og felleskontrollert virksomhet behandlet som investeringseiendommer. I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS regnskapsføres eierandelene ved bruk av kostmetoden.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes segmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og rapporteringsstruktur til øverste beslutningstaker. Konsernet rapporterer to virksomhetssegmenter som følges opp av ledere som er ansvarlige for segmentresultatene.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Forsikringspremier

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjent bruttopremie omfatter alle beløp som selskapet i perioden har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning, redusert for forfalt premie som vedrører neste periode.

Gjenforsikring

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer opptjent bruttopremie og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert for gjenforsikringsandel og endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert for gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingsgevinst/-tap på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av salgskostnader og administrasjonskostnader redusert for provisjoner for avgitt gjenforsikring.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover for enkelte mindre forhold. Det tillates anvendelse av regnskapsprinsipper som er anvendt i tidligere årsregnskap.

Forsikringstekniske avsetninger er vurdert i henhold til forskrift om årsregnskap for skadeforsikringselskaper § 3-5.

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalt premie. Avsetningen er summen av de uopptjente deler av forfalt premie. Det blir ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premie er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen er avsetning for forventede erstatningskrav på skader som er meldt, men ikke ferdig oppgjort (RBNS – reported but not settled), samt for skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (IBNR - incurred but not reported). Erstatningsavsetningen inneholder også avsetning for forventede indirekte skadebehandlingskostnader (ULAE).

Avsetningene knyttet til kjente skader og eventuelle ekstraavsetninger, skjer for den langhalede forretningen ved hjelp av modeller. For personskade motorvogn, ulykke, yrkesskade og trygghet benyttes som basis regresjonsmodeller. Det gjøres også en vurdering av forhold som endringer i bestand osv. Ved korthalede forretninger settes IBNR på bakgrunn av vurderinger av det erfaringsbaserte etterslepet som risikogruppen har hatt gjennom de siste årene, samt forhold som endringer i bestand, skadefrekvens, storskadeinnslag osv.

Det foretas også måling i etterkant for å vurdere estimatene for erstatningsavsetning opp mot utviklingen i de forskjellige elementene som inngår i beregningene; betalte erstatninger, individuelt avsatte skadereserver for meldte skader og IBNR.

Neddiskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres ikke.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Et eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelse

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelse klassifiseres som eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning utgjør gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelse. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE EIENDELER

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når konsernet blir part i eiendelens kontraktmessige betingelser. Alminnelig kjøp og salg av finansielle eiendeler er regnskapsført på transaksjonsdagen. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når konsernet overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemulighet knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultat
- investeringer som holdes til forfall
- lån og fordringer

Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Alle finansielle eiendeler måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi. Transaksjonskostnadene for eiendeler som klassifiseres i til virkelig verdi over resultat resultatføres, mens kostnadene for alle andre eiendeler tillegges virkelig verdi.

Til virkelig verdi over resultat

Alle finansielle eiendeler kan øremerkes til virkelig verdi over resultat dersom

- o klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- o de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

I tråd med styrets investeringsstrategi har man etablert en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Porteføljen styres løpende og verdsettes til virkelig verdi. Status på virkelig verdi rapporteres jevnlig til ledelsen og styret.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes over resultat.

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljen for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil. Alle derivater innregnes til markedsverdi på kontraktsdato. Etterfølgende måling skjer til virkelig verdi og verdiendringer innregnes i resultatet. Sikringsbokføring gjennomføres ikke, selv om man foretar økonomisk sikring.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative instrumenter notert i et aktivt marked med faste eller bestembare betalinger og forfallstidspunkt, som foretaket har evne og vilje til å holde til forfall. Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Lån og fordringer

Investeringer i kategorien lån og fordringer er ikke-derivative instrumenter med faste eller bestembare betalinger som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Amortisert kost

Amortisert kost er definert som det beløp eiendelen ble målt til ved førstegangsinnregning minus betalinger mellom partene pluss effektive renter minus eventuell nedskrivning. Effektiv rente er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over eiendelens forventede levetid.

Verdifall på finansielle eiendeler målt til amortisert kost

For finansielle eiendeler målt til amortisert kost vurderes det hver balansedag om det finnes objektive bevis på verdifall. Slike objektive bevis kan være informasjon om betalingsvansker hos utsteder som indikerer en reduksjon i framtidige kontantstrømmer. Det blir først vurdert om det foreligger objektive indikasjoner for vesentlig eiendeler enkeltvis. Dersom det ikke blir innregnet verdifall for eiendelen blir den vurdert på nytt i en gruppe av eiendeler som har tilsvarende kredittrisiko.

Det er pr 31.12.17 ikke funnet objektive bevis på verdifall for eiendeler som ikke måles til virkelig verdi.

EIENDOM, IMMATERIELLE EIENDELER, ANLEGG OG UTSTYR

Anlegg og utstyr

Anlegg og utstyr i SpareBank 1 Skadeforsikring AS aktiveres i SpareBank 1 Forsikring AS. Skadeselskapet blir belastet en månedlig leiekostnad tilsvarende avskrivninger på anleggsmidler som benyttes i selskapet.

Immaterielle eiendeler

Standard IKT-programvare som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av selskapet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt;

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den
- det er mulig å bruke eller selge programvaren
- det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler
- tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren
- utgiftene kan måles pålitelig

Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid fra tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk.

Immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Ved verdifall foretas nedskrivninger.

Investerings eiendommer

Investerings eiendommer måles til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse innfris til i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende

markedsforhold. Virkelig verdi for investeringseiendommene er fastsatt ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Selskapet benytter en intern kontantstrømsmodell for å beregne virkelig verdi av eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrømmen inklusive sluttverdien inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom. Se note 17 for mer informasjon om de viktigste forutsetningene i modellen.

Parallelt med intern verdivurdering blir det for kontrollformål utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen. Utvalget er trukket tilfeldig blant forhåndsdefinerte eiendommer. Utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på tre år.

VALUTA

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter valutakurs på balansedagen. Relaterte gevinster og tap ved omregning er innregnet i resultat. Valutarisikoene i utenlandske verdipapirer er i hovedsak eliminert ved kjøp og salg av valutaderivater.

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter omfatter kontantbeholdning og bankinnskudd som er benyttet i den løpende driften. Noen av bankinnskuddene er ømerket mottatt reassurans. Konsernet har ingen kontantekvivalenter slik det er definert i IAS 7.

KOSTNADSFORDELING MELLOM SØSTERSELSKAP

Etter at eier i 2012 besluttet å integrere datterselskapene SpareBank 1 Forsikring AS, tidligere SpareBank 1 Livsforsikring AS, og SpareBank 1 Skadeforsikring AS, har SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontraktert store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. SpareBank 1 Skadeforsikring AS kjøper tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS. Kostnadene til SpareBank 1 Forsikring AS ved utførelsen av leveransene fordeles til SpareBank 1 Skadeforsikring AS etter fordelingsnøkler. Fordelingsnøklerne gjennomgås årlig.

PENSJONER

I april 2017 vedtok styrene i SB1S AS og SB1F AS endringer i ansattes pensjonsordninger. Gjeldende ytelses- og innskuddsordninger ble avviklet og erstattet med hybridpensjon for alle ansatte.

Hybridpensjon er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til forsikringsselskapet ordningen er plassert i. Selskapet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt.

Betalbar skatt regnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt innregnes på forskjeller mellom balanseført verdi for eiendeler og forpliktelser i regnskapet og tilsvarende skattegrunnlag benyttet for å beregne skattepliktig inntekt. Utsatt skatteforpliktelse innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Tilsvarende innregnes utsatt skattefordel for skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot.

Konsernet har pr 31.12.17 en utsatt skatt på MNOK 225. Av dette utgjør utsatt skatt på omklassifisert sikkerhetsavsetning MNOK 218.

FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Skadeforsikring har ingen fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller øvrige datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

UTBYTTE

Utbytte og konsernbidrag regnskapsføres i samsvar med regnskapslovens regler. Både mottatt og avgitt konsernbidrag innregnes i det år konsernbidragene foreslås av de respektive styrene.

BRUK AV ESTIMATER

Generelt

Utarbeidelsen av regnskapet og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimatenes og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater, men er basert på beste estimat på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, samt i fremtidige perioder hvis endringene også påvirker fremtidige perioder.

Forsikringstekniske avsetninger

Forsikringsprodukter kan deles i to; korthalede eller langhalede forretninger. I langhalede forretninger går det lang tid mellom en skade inntreffer til skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten til korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Avsetninger til IBNR og eventuelle ekstraavsetninger for langhalede forretninger skjer ved hjelp av modeller. Avsetningen må estimeres på grunnlag av erfaring og empiriske data. For enkelte forretninger kan det ta opp mot 20 år før alle skader som er inntruffet er meldt til selskapet. I mange tilfeller vil det ikke foreligge tilstrekkelig opplysninger når skaden blir meldt til å foreta korrekt avsetning.

Investerings eiendommer

Beregningen av virkelig verdi for investeringseiendommer tar utgangspunkt i diskonterte kontantstrømmer. En sentral forutsetning er det langsiktige avkastningskravet for den enkelte eiendom. Det vises til note17 for nærmere beskrivelse av modellen og sensitivitetsanalyse.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse metodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på balansedagen. Se note 12.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

NOTE 2 - RISIKOSTYRING

SpareBank 1 Skadeforsikring er gjennom sin virksomhet eksponert mot ulike typer risikoer. Forsikringsrisiko utgjøre en betydelig del av den totale risikoeksponeringen for selskapet. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. De forsikringstekniske avsetningene, samt selskapets egenkapital investeres, og følgelig vil selskapet være eksponert mot markeds- og kredittrisiko. Enkelthendelser forårsaket av for eksempel feil i systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser kan også påvirke selskapets resultatet negativt. Det er derfor viktig hvordan selskapet kontrollerer og styrer risiko. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og policydokumenter hvor selskapets risikotoleranse, kapitalmål og risikorammer fastsettes.

ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGEN

Selskapets rammeverk for risikostyring består av tre forsvarslinjer. Første forsvarslinje utøves av leder av forretnings- og støtteområdene som har ansvaret for den daglige risikostyrings- og risikohåndtering innen eget ansvarsområde. Andre forsvarslinje utøves av kontrollfunksjonene som understøtter styret og ledelsens ansvar. Tredje forsvarslinje utøves av internrevisjonen som overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Risikostyringen skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. Selskapets kontrollaktiviteter skal sikre at definerte risikogrenser overholdes, og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen. Selskapets samlede risikoeksponering beskrives i selskapets risikorapport som behandles av styret. SpareBank 1 Gruppen har det overordnede ansvaret for risikostyringen i konsernet.

KONTROLLFUNKSJONER

Selskapet har etablert fire kontrollfunksjoner som har direkte rapporteringslinje til styret.

Risikostyrings- og compliancefunksjonen er organisert som egne forretningsområder direkte under administrerende direktør og er uavhengig fra løpende driftsrelaterte oppgaver. Risikostyringsfunksjonen er ansvarlig for å overvåke og videreutvikle selskapets risikostyring- og internkontrollsystem. I tillegg skal funksjonen ha oversikt over de risikoer selskapet er eller kan bli eksponert mot, og hvilken betydning dette har for konsernets solvenssituasjon. Compliancefunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk.

Selskapets forsikringsrisiko overvåkes av Aktuarfunksjonen og er organisert uavhengig som et eget forretningsområde direkte under administrerende direktør. Aktuarfunksjonen har blant annet ansvar for å påse at de forsikringstekniske avsetningene er tilstrekkelige.

Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av eksterne aktører.

Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

NOTE 3 - FORSIKRINGSRISIKO

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten i forhold til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko selskapet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Erfaringsmessig viser det seg at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil det forventede resultatet variere. En mer diversifisert portefølje vil ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Konsernets tegningsstrategi er utformet med sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko slik at variabiliteten i det forventede resultatet reduseres. Reassuranse benyttes for å utjevne konsernets risiko overfor større skader.

SENSITIVITET OVERFOR FORSIKRINGSRISIKO

I tabellen under vises påvirkningen på resultat og egenkapitalen (før skatt) av 1 prosent endring i brutto opptjent premie og 1 prosentpoeng endring i Combined Ratio for egen regning. Combined Ratio er det mest brukte kriteriet for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. En endring i Combined Ratio kan skyldes en endring i skadefrekvens, erstatningsnivå og/eller administrasjonskostnader.

SENSITIVITETSANALYSE – SKADEFORSIKRING

Resultateffekt før skatt (f.e.r)		Effekt i NMOK
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Privat	+/- 45,2
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Bedrift	+/- 8,6
1 prosent endring i premienivået		+/- 53,8

KONSENTRASJON AV FORSIKRINGSRISIKO

Selskapet har utarbeidet tegningsregler som beskriver hvilke forsikringsobjekter selskapene aksepterer i sine porteføljer. Det foretas kontroller i forhold til overholdelse av tegningsreglene. I tillegg er det i forsikringssystemet innarbeidet automatiske kontroller for inntegning av ny portefølje. Reassuranseavdekningen tilpasses i forhold til risikoeksponeringen av forsikringsporteføljen. Konsernet har reassuranseavdekning som består av kvoteprogram og storskadeavdekning (XL-reassuranse).

BRUTTO FORFALT PREMIE PER FORSIKRINGSPRODUKT

Brutto forfalt premie per produkt					
Tall i 1 000 NOK					
Kombinert privat	1 960 928	Industriforsikring Brann	7 920	Sjø	0
Motorvogn	1 895 566	Kombinert næringsliv	336 821	Energi/olje	0
Fritidsbåt	67 739	Motorvogn næring	203 741	Sum inng. Reass	0
Ulykke	140 560	Ansvar	59 512	Sum sjø,energi, reass	0
Reise	523 908	Yrkesskade	98 024		
Øvrig forsikring privat	52 089	Trygghet	61 577	Natur/pooler	134 190
		Annet	107 304		
Sum privat	4 640 791	Sum næring	874 897	Total brutto forfalt premie	5 649 878

ERSTATNINGSAVSETNINGER

Erstatningsavsetningen skal tilsvare de forventede fremtidige erstatningskostnader for alle skadetilfeller som er inntruffet, men som ikke er oppgjort på balansedagen.

Det er ikke foretatt diskontering av erstatningsavsetningene.

PREMIEAVSETNING

Premieavsetningen skal dekke uavløpt risiko på skader som ennå ikke har inntruffet, på forsikringsavtaler som er inngått på balansetidspunktet.

UTBETALINGSMØNSTER FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Diagrammet under viser den forventede utbetalingsprofilen for selskapets premie- og erstatningsavsetninger. Omtrent 49 % av avsetningene forventes utbetalt i løpet av ett år.

NOTE 4 - FINANSIELL RISIKO

ORGANISERING OG FORMÅL

Finansiell risiko består av kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Under markedsrisiko ligger valutarisiko, renterisiko og øvrig prisrisiko.

SpareBank 1 Skadeforsikring er eksponert for nevnte risikoer gjennom plassering og forvaltning av finansielle aktiva. Selskapet har som målsetning å oppnå en tilfredsstillende avkastning i forhold til risiko. Selskapet skal optimalisere kapitalutnyttelsen, dvs. tilpasse selskapets strategiske aktiva-allokering i forhold til tilgjengelig kapital og totalrisiko.

Selskapet har gjennom 2016 fortsatt arbeidet med å styrke selskapets risikoforståelse og risikomåling ytterligere. Dette gjøres i hovedsak gjennom selskapets løpende risikoarbeid og risikoovervåkning. Totalrisikoen selskapet er eksponert for, tilpasses selskapets kapitalstatus. Risikovurdering og vurdering av kapitalstatusjonen inngår som sentrale elementer i utformingen av selskapets strategiske aktiva-allokering.

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS fastsetter årlig selskapets investeringsstrategi, herunder risikoprofil og rammer for investeringer i ulike instrumenter. Strategien er styrende for selskapets investeringsaktiviteter, og setter rammer som er tilpasset selskapets evne til å bære risiko. Markedsrisikoen vurderes fortløpende i forhold til risikokapitalen. Stresstestene, som brukes for å måle evne til å bære risiko, utarbeides med utgangspunkt i retningslinjene fra Finanstilsynet og selskapets egne risikomodeller. Forvaltningen av selskapets verdipapirer er utkontraktert. Selskapets Investeringskomité er et rådgivende organ i kapitalforvaltningsprosessen. Tabell 1 viser eksponeringen i forskjellige kategorier i 2017 og 2016. Finansielle valutaderivater er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 1 - Investeringer pr kategori

NOK 1 000	2017	2016
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>		
Investeringer som holdes til forfall	1 134 222	1 311 348
Utlån og fordringer	620 709	396 313
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>		
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	6 685 627	7 062 510

RISIKOKATEGORIER

Kredittrisiko er risikoen for at en part i et finansielt instrument vil påføre den andre part et finansielt tap ved ikke å oppfylle sin forpliktelse.

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine finansielle forpliktelser. For eksempel dersom selskapet har finansielle tap ved å måtte realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne dekke sine forpliktelser.

Markedsrisiko er risikoen for at virkelige verdier eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil endre seg som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisiko består av tre typer risikoer:

- Valutarisiko
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidig kontantstrøm til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i valutakurser.

- **Renterisiko**
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedets rentenivå.
- **Annen prisrisiko**
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedspriser ut over rente og valutakurser.

I sensitivitetsanalysen vises effekten av endring i et av parameterne, mens andre holdes konstante. I praksis vil endringer i parametere kunne være korrelert, som for eksempel endringer i rente og valutakurser.

VURDERING AV FINANSIELL RISIKO I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine plikter i tilknytning til finansielle forpliktelser, herunder tap som følge av at virksomheten må realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne oppfylle sine forpliktelser. SpareBank 1 Skadeforsikring får betalt premie på forhånd, og utbetalinger på skader skjer på et senere tidspunkt etter at skade er inntruffet. Hovedtyngden av selskapets verdipapirportefølje er plassert i korte rentepapirer med god likviditet. Det er utarbeidet retningslinjer for hvor stor del av investeringsporteføljen som til enhver tid skal utgjøres av likvide plasseringer.

Aksjerisiko

Aksjeporteføljen i SpareBank 1 Skadeforsikring består av investeringer i diskresjonære porteføljer og aksjefond. Investeringen er diversifisert og består av norske og internasjonale aksjer. Selskapet har ingen store enkeltinvesteringer. Tabell 2 viser den geografiske spredningen av investeringen i aksjer.

Tabell 2 - Geografisk spredning aksjer og aksjefond

NOK 1 000	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Andel markeder	Andel markeder
	2017	2016	2017	2016
Sum norske aksjer og aksjefond	178 631	200 301	18,46%	19,63%
Sum internasjonale aksjer og aksjefond	788 947	820 142	81,54%	80,37%
Sum aksjer og aksjefond	967 578	1 020 443		

Aksjeporteføljens sensitivitet i forhold til fall i aksjekurser gjennomføres i forhold til forskjellige scenarier. Tabell 3 viser effekten for aksjeporteføljen gitt et fall i det norske markedet på 30 % og et fall i internasjonale markeder på 20 %.

Tabell 3 - Stresstest aksjefond

NOK 1 000	Effekt	Effekt
	2017	2016
Norske aksjer og aksjefond - 30 % fall	53 589	60 090
Internasjonale aksjer og aksjefond - 20 % fall	157 789	164 028
Sum aksjer og aksjefond	211 379	224 119

Valutarisiko

Verdien av konsernets investeringer i utlandet påvirkes av endringer i valutakurser. Ved en generell styrking av den norske kronen vil eksponert beløp falle i verdi, målt i norske kroner. Når eksponeringen er fordelt på flere valutaer oppnås en diversifiseringseffekt. I den grad man har både eiendeler og gjeld i samme valuta reduseres netto risikoeksponering. Selskapet

hadde pr. 31. desember 2017 netto valutaposisjoner i forbindelse med finansielle plasseringer på 87 mill. kroner. Gitt en endring i alle valutakurser på 25 prosent i selskapets disfavør vil dette medføre et tap på 22 mill. kroner.

Renterisiko

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern er hovedsakelig eksponert for renterisiko gjennom sine investeringer i rentebærende papirer. Selskapets erstatningsavsetninger vil også påvirkes av en renteendring. Ved et parallellskift i det generelle rentenivået på 100 basispunkter vil verdien av renteporteføljen som måles til virkelig verdi endres med 36 mill. kroner.

Kredittrisiko

Kredittrisiko i SpareBank 1 Skadeforsikring er i stor grad relatert til obligasjoner, sertifikater og eiendom. Videre er selskapet også eksponert for kredittrisiko gjennom fordringer på forsikringskundene og reassurandører. Fordringer på forsikringskundene er spesifisert i note 9. Renteporteføljen er hovedsakelig investert i finans- og statspapirer, og kredittkvaliteten ansees tilfredsstillende. I eiendomsporteføljen er det risiko knyttet til betjening av inngåtte leieavtaler. Her vurderes risikoen som begrenset.

I tillegg er SpareBank 1 Skadeforsikring eksponert for kredittrisiko knyttet til reassurandører, dels gjennom fordringer og dels gjennom reassurandørens andel av erstatningsavsetningen. Kredittrisikoen i konsernet er redusert gjennom spredning på ulike reassurandører, og kredittkvaliteten på reassurandørene anses god.

NOTE 5 - SEGMENTINFORMASJON

Selskapets virksomhetssegmenter er kontrollert og rapportert i samsvar med kundegruppene. Kundegruppene består av private forbrukere (PM) og næringslivet (BM). Segmenteieidene består av eiendeler som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig fordringer og gjenforsikringsandeler. Segmentforpliktelsene består av forpliktelser som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig forsikringsforpliktelser.

NOK 1000 000	PM	BM	Annet	Sum
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017
Brutto opptjent premie	4 525,7	873,7	130,6	5 530,0
Brutto påløpne erstatninger	-2 972,7	-600,7	-105,6	-3 679,1
Brutto gevinst/tap tidligere år	207,9	186,7	38,8	433,5
Driftskostnader	-1 092,4	-244,8	-7,4	-1 344,6
Endring andre tekniske avsetninger	-68,3			-68,3
Netto reassuranse	-12,3	-56,0	-32,7	-101,0
Andre forsikringsrel innt/kostn	2,7	1,0	2,1	5,8
Resultat forsikringsvirksomhet	590,5	159,9	25,8	776,2
Segmenteieideler:				
Kundefordringer	1 765,4	234,3		1 999,8
Segmentforpliktelser:				
Brutto premiereserver	1 869,7	364,8	44,0	2 278,4
Brutto erstatningsavsetning	2 220,4	1 523,4	132,1	3 875,8

NOTE 6 - PREMIEINTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER

Premier og erstatninger pr. forsikringsbransje

NOK 1000	Skadeforsikringsforpliktelser - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring										Sum
	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvogn-forsikring - trafikk	Motorvogn-forsikring - øvrig	Sjø-, transport- og luftfarts-forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	
Forfalte premier											
Brutto - Direkte forsikring	233 206	61 577	98 024	745 761	1 353 546	4 015	2 507 099	60 012	523 908	62 730	5 649 878
Gjenforsikringsandel	173	27	2 790	914	1 476	115	35 969	45	625	287	42 419
For egen regning (netto)	233 033	61 551	95 235	744 847	1 352 070	3 900	2 471 130	59 967	523 282	62 443	5 607 459
Opptjente premier											
Brutto - Direkte forsikring	232 985	61 329	99 585	719 172	1 317 865	4 218	2 463 134	59 197	514 723	57 789	5 529 996
Gjenforsikringsandel	173	27	2 790	914	1 476	115	35 969	45	625	287	42 419
For egen regning (netto)	232 812	61 303	96 796	718 258	1 316 389	4 103	2 427 165	59 152	514 097	57 502	5 487 577
Erstatningskostnader											
Inntruffet i år (brutto)	205 942	42 367	87 074	294 481	988 539	965	1 632 960	38 569	340 770	47 424	3 679 089
Inntrufne skader tidligere år (brutto)	18 416	4 309	-102 288	-186 845	-75 482	-24 151	-17 763	-25 442	-24 249	-12	-433 506
Brutto - Direkte forsikring	224 358	46 675	-15 215	107 636	913 057	-23 186	1 615 197	13 127	316 521	47 412	3 245 583
Gjenforsikringsandel		-7	-53 658	4 980	-16 419	-11 659	979			330	-75 453
For egen regning (netto)	224 358	46 682	38 443	102 656	929 476	-11 526	1 614 217	13 127	316 521	47 082	3 321 037

NOTE 7 - FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

NOK 1000	Skadeforsikringsforpliktelse - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring										Sum
	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvong forsikring - trafikk	Motorvong forsikring - øvrig	Sjøforsikring, transportforsikring og luftfartsforsikring	Forsikring mot brann og annen skade på	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	
Ikke opptjent brutto premie	54 838	8 882	42 841	403 619	637 442	1 689	903 831	28 515	166 069	30 693	2 278 420
Brutto erstatningsavsetning	472 652	265 318	730 631	980 574	232 841	1 599	997 013	74 762	109 126	11 324	3 875 840
Sum brutto forsikringsforpliktelse regnskap	527 490	274 200	773 472	1 384 193	870 284	3 288	1 900 845	103 277	275 195	42 018	6 154 261

Solvens II - verdsettelse fra aktuar: NOK 1000

Ikke opptjent brutto premie	215 091
Brutto erstatningsavsetning Solvens II	3 709 206
Risikomargin Solvens II	398 097
Brutto forsikringsforpliktelse Solvens II	4 322 393
Forskjeller forsikringsforpliktelse regnskap - Solvens II	1 831 868

Spesifikasjon av selskapets poolordninger:

NOK 1000	Ikke opptjent brutto premie	Ikke opptjent premie for egenregning	Brutto Erstatnings-avsetning	Erstatnings-avsetning for egen regning
1) Naturskadepool 1	43 953	43 953	111 789	111 789
2) TFF 2			12 739	12 739
3) YFF 3			6 131	6 131
4) Legemiddel 4			541	541
Sum	43 953	43 953	131 200	131 200

1 Inngår i "Forsikring mot brann og annen skade på eiendom"

2 Inngår i "Motorvognforsikring trafikk"

3 Inngår i "Yrkesskedeforsikring"

4 Inngår i "Ansvarsforsikring"

BESKRIVELSE AV METODE:

Verdsettelse forsikringsforpliktelser	Regnskapsformål	Solvens II formål
Uopptjent premie	Den delen av forfalte bruttopremier som på balansedagen gjelder de ikke avløpte deler av forsikringenes dekningsperioder	Premieavsetningen skal være et beste estimat av kontantstrømmen som relaterer seg til forsikringsforpliktelser som ikke er opptjent for kontrakter innenfor definisjonen av kontraktens grenser. Beste estimat av premieavsetningen beregnes ved å sette opp fremtidige inn- og utgående kontantstrømmer: • Fremtidig premie • Fremtidige erstatningskostnader • Forventede administrasjonskostnader knyttet til aktive avtaler • Justering for å ta hensyn til effekten av forventet kundeavgang Fremtidig premie oppstår for kontrakter med terminbetaling, eventuell tilleggspremie og også for juridisk bindende avtaler som enda ikke er aktive. For kontrakter med terminbetaling innebærer dette en reklassifisering av kundefordringer på eiendelssiden av balansen til premieavsetningen.
Erstatningsavsetningen	Skal tilsvare forventede brutto erstatningskostnader for alle skadetilfeller som på balansedagen er inntruffet, men ikke oppgjort. Erstatningsavsetningen diskonteres ikke.	Erstatningsavsetningen skal være et beste estimat av kontantstrømmen som relaterer seg til skader som har inntruffet på verdsettelsestidspunktet. Kontantstrømmen inkluderer alle skadeutbetalinger og kostnader knyttet til disse skadene, samt eventuelle inngående kontantstrømmer som kan oppstå som en følge av fremtidig premie, berging, regress eller lignende. Alle kontantstrømmer med mer enn 12 måneders varighet er neddiskontert. Neddiskonteringsraten skal være risikofri og er således ikke relatert til forventet finansavkastning.
Risikomargin	Ikke aktuell	Risikomarginen skal beregnes som kostnaden ved å fremskaffe egenkapital tilsvarende det solvenskapitalkravet som trengs for å holde forsikringsforpliktelsene frem til risikoen er ferdig avløpt.

BESKRIVELSE AV VERDSETTELSE FOR SOLVENSFORMÅL OG VERDSETTELSE I REGNSKAPET:

Beregning av erstatningsavsetningene er basert på bruk av erfaringsdata der det tas utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. Dette vil omfatte utviklingen i både RBNS-avsetningene og avsetninger for etteranmeldte skader (IBNR-avsetningene). For å beregne erstatningsavsetningen bygges det opp statistiske modeller basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling. Det benyttes følgende hovedtyper av statistiske modeller;

* *“Chain ladder”*-metoder, der det benyttes historiske data for å estimere faktorer for utviklingen i betalt, fastsatt (betalt+RBNS) og antall skader

* *“Forventet skadeprosent”*-metoder (for eksempel Bornhuetter-Ferguson), der det benyttes en forventede skadeprosent for det aktuelle forsikringsproduktet til å estimere gjenstående erstatningsutbetaling

* Metoder der en benytter en *kombinasjon av “Chain ladder” og “Forventet skadeprosent”*. En fordel med disse metodene er at man legger mer vekt på erfaringsdata når avviklingen av skadeåret er blitt sikrere

Valg av beregningsmetoder vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. I den utstrekning disse metodene er basert på data for historisk erstatningsutvikling blir det forutsatt at det historiske mønsteret for erstatningsutvikling vil fortsette i fremtiden. Det finnes årsaker til at dette ikke vil være tilfelle, og i de tilfeller har man tatt hensyn til dette ved å modifisere parametere som inngår i modellene.

Erstatningsavsetningene til regnskapsformål er ikke diskontert.

NOTE 8 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL

NOK 1000	2017	2016
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	2 278 420	2 158 539
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 207 367	2 237 910
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 668 474	1 978 357
Sum brutto erstatningsavsetning	3 875 840	4 216 267
Sum forsikringsforpliktelser, brutto	6 154 261	6 374 806
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	0	0
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	89 080	151 127
Inntrufne, men ikke meldte skader	223 659	295 738
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	312 739	446 865
Sum gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser	312 739	446 865
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	2 278 420	2 158 539
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 118 286	2 086 783
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 444 815	1 682 619
Sum erstatningsavsetning for egen regning	3 563 102	3 769 402
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	5 841 522	5 927 941

Endringer i forsikringsforpliktelse og gjenforsikringsandel	2017			2016		
	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r.	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r.
a) Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 237 910	-151 127	2 086 783	2 449 506	-215 012	2 234 494
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 978 357	-295 738	1 682 619	2 252 300	-404 966	1 847 335
Sum per 1.januar	4 216 267	-446 865	3 769 402	4 701 806	-619 977	4 081 829
Betalte skader tidligere årganger	-1 248 241	58 673	-1 189 568	-1 280 343	121 143	-1 159 200
Endring i forpliktelse						
Fra årets skader	3 679 089		3 679 089	3 468 304		3 468 304
- herav betalt	-2 337 769		-2 337 769	-2 219 607		-2 219 607
Fra tidligere år (avløp)	-433 506	75 453	-358 052	-453 275	51 714	-401 562
Netto valutaendringer				-618	256	-362
Sum per 31.desember	3 875 840	-312 739	3 563 102	4 216 267	-446 865	3 769 402
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 207 367	-89 080	2 118 286	2 237 910	-151 127	2 086 783
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 668 474	-223 659	1 444 815	1 978 357	-295 738	1 682 619
Sum per 31.desember	3 875 840	-312 739	3 563 102	4 216 267	-446 865	3 769 402
b) Avsetning for ikke oppgjent premid, kortsiktige forsikringer per 1. januar	2 158 539		2 158 539	2 117 453	-67 966	2 049 488
Endring i perioden	2 278 420		2 278 420	2 158 539		2 158 539
Opptjent i perioden	-2 158 539		-2 158 539	-2 117 453	67 966	-2 049 488
Sum per 31.desember	2 278 420	0	2 278 420	2 158 539	0	2 158 539

NOTE 9 - ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING

NOK 1 000	Direkte forsikring		Gjenforsikring	
	2017	2016	2017	2016
Ikke forfalt	1 942 610	1 557 333	31 206	53 118
< 30 dager	52 777	20 754		
31 - 60 dager	4 379	2 778		
61 - 90 dager	652	613		
> 91 dager	24 227	24 821		
Avsetning tap på krav	-24 879	-25 434		
Sum	1 999 766	1 580 865	31 206	53 118

DIREKTE FORSIKRING

Kunden inntektsføres i henhold til årlig hovedforfall og faktureres i henhold til betalingsavtale. Ubetalt forsikringspremie over 60 dager går til avgang, og avtalen med kunden kanselleres. Det beregnes en korttidspremie til kunden for den tiden selskapet må

stå ansvar for risikoen i henhold til norsk lov. Motposten til ikke forfalt premie er premiereserver. Denne motposten finnes igjen på gjeldssiden og utgjør henholdsvis 2 278,4 MNOK i 2017 og 2 158,5 MNOK i 2016.

GJENFORSIKRING

Reassuranse anvendes for å håndtere forsikringsrisiko. Reassuranse vil derimot ikke avlaste SB1S noe ansvar som direkte forsikringsgiver. Dersom reassurandør ikke betaler en skade, uavhengig av årsak, vil SB1S fortsatt være ansvarlig for oppgjør mot forsikringstaker. Kredittverdigheten hos reassurandører tas derfor i betraktning ved plassering av reassuranse. Et generelt krav for alle reassurandører er en kredittrating på "A" eller bedre fra Standard & Poor's (eller tilsvarende fra andre ratingbyråer) ved inngåelse av kontrakt med SB1S.

NOTE 10 - INNETEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

NOK 1 000	2017	2016
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		
<i>Aksjer og andeler</i>		
Utbytte mv. fra aksjer og andeler	6 755	7 947
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av aksjer og andeler	164 579	98 185
Sum netto inntekter aksjer og andeler	171 333	106 132
<i>Obligasjoner og sertifikater</i>		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	108 359	140 791
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av rentepapirer	80 433	-99 080
Sum netto inntekter fra obligasjoner, sertifikater, rentefond og andre verdipapirer med fast avkastning	188 792	41 711
<i>Andre finansielle instrumenter</i>		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	3	-11
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av derivater og andre finansielle instrumenter	-92 337	120 621
Sum netto inntekter fra derivater og andre finansielle instrumenter	-92 334	120 610
Netto inntekter fra obligasjoner vurdert til amortisert kost		
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	48 710	58 437
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av obligasjoner holdt til forfall	-4 439	-8 248
Sum netto inntekter fra obligasjoner som holdes til forfall	44 271	50 189
Mottatte og opptjente renteinntekter andre obligasjoner til amortisert kost	11 288	4 604
Netto urealisert og realisert gevinst/tap andre obligasjoner til amortisert kost	106	-76
Sum netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	11 394	4 528
Netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg		
Netto gevinst ved realisasjon av aksjer		-1
Sum netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg		-1
Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser	323 455	323 169

NOTE 11 - KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

2017

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Aksjer og andeler				967 578		967 578
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	620 709	1 134 222		5 680 534		7 435 465
Andre finansielle eiendeler				23 987		23 987
Derivater			13 527			13 527
Sum finansielle eiendeler	620 709	1 134 222	13 527	6 672 099		8 440 557

Finansielle forpliktelser

Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	84 551					84 551
Sum finansielle forpliktelser	84 551					84 551

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	84 551					84 551
Sum finansielle forpliktelser	84 551					84 551

2016

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Cash-beholdning Northern Trust	22 906					22 906
Aksjer og andeler				1 020 443		1 020 443
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	373 407	1 311 348	1 399	5 943 232		7 629 386
Andre finansielle eiendeler				97 436		97 436
Sum finansielle eiendeler	396 313	1 311 348	1 399	7 061 111		8 770 171

Finansielle forpliktelser

Derivater			1 322			1 322
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	65 528					65 528
Sum finansielle forpliktelser	65 528		1 322			66 850

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Derivater	781		541			1 322
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	65 528					65 528
Sum finansielle forpliktelser	66 309		541			66 850

NOTE 12 - VERDSETTELSESHIERARKI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1:

- Børsnoterte aksjer hvor det er daglig omsetning og andeler i aksje- og pengemarkedsfond
- Statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2:

- Valutaterminer, fremtidige renteavtaler og valutaskiring hvis virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har pr. 31.12.17 ingen poster klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

ÅRET 2017

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	1 954 938	4 717 161		6 672 099
Herav aksjer og andeler	967 578			967 578
Herav obligasjoner og sertifikater	987 360	4 693 174		5 680 534
Herav andre verdipapirer		23 987		23 987
Finansielle derivater		13 527		13 527
Herav valutainstrumenter		13 364		13 364
Herav renteinstrumenter		163		163
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 954 938	4 730 688		6 685 626

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og serifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virk verdi over resultatet	171 333	188 792	-92 334
Sum totale gevinster og tap realiserte og urealisert ført over resultatet	171 333	188 792	-92 334

ÅRET 2016

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – holdt for handelsformål		1 399		1 399
<i>Herav obligasjoner og serifikater</i>		1 399		1 399
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	2 051 895	5 009 216		7 061 111
<i>Herav aksjer og andeler</i>	1 020 443			1 020 443
<i>Herav obligasjoner og serifikater</i>	1 031 452	4 911 780		5 943 232
<i>Herav andre verdipapirer</i>		97 436		97 436
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	2 051 895	5 010 615		7 062 510

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Derivater		1 322		1 322
<i>Herav valutainstrumenter</i>		781		781
<i>Herav renteinstrumenter</i>		541		541
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		1 322		1 322

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og serifikater	Andre verdipapirer
Inngående balanse		1	
Avhending		-1	
Utgående balanse		0	

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og serifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virk verdi over resultatet	106 132	41 711	120 610
Netto inntekter fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-1		
Sum totale gevinster og tap realiserte og urealisert ført over resultatet	106 131	41 711	120 610

Overføring mellom nivå 1 og 2

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og serifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Overført fra nivå 2 til nivå 1 - FVO		64 189	
Flytting av statsobligasjoner fra nivå 2 til 1.			

NOTE 13 - FINANSIELLE DERIVATER

NOK 1000	2017			2016		
	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	2 462 970	13 364		2 652 092		781
Sum valutainstrumenter	2 462 970	13 364		2 652 092		781
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	224 400	163		154 400		541
Sum renteinstrumenter	224 400	163		154 400		541
Sum finansielle derivater	2 687 370	13 527		2 806 492		1 322

Oppstilling vedrørende motregningsrett 2017

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløp ikke nettopresentert i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	13 364		13 364		13 364
Renteinstrumenter	163		163		163
Sum	13 527		13 527		13 527

Året 2016

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløp ikke nettopresentert i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	781		781		781
Renteinstrumenter	541		541		541
Sum	1 322		1 322		1 322

NOTE 14 - FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI

		2017	2016
		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
NOK 1 000			
Aksjer og andeler			
Norske aksjer		178 631	200 301
Utenlandske aksjefond		778 839	808 796
Utenlandske aksjer		10 108	11 345
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi		967 578	1 020 443
Obligasjoner og sertifikater			
Norske	Risikovektning		
Stats og statsgaranterte	0%	584 178	678 327
Kredittforetak og bank	10%	282 781	711 458
Kommuner, kommunale aksjeselskaper, fylker, stats og statsgaranterte	20%	379 814	273 221
Kredittforetak og bank	20%	1 794 175	2 039 639
Pengemarkedsfond	20%	144 594	129 884
Industriforetak	100%	571 766	378 165
Sum norske obligasjoner og sertifikater		3 757 308	4 210 694
Utenlandske			
Stats og statsgaranterte	0%	258 587	224 640
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	499 631	591 827
Kommuner, kommunale aksjeselskaper, fylker, stats og statsgaranterte	20%	89 640	98 856
Kredittforetak og bank	20%	296 228	330 838
Industriforetak	100%	779 140	487 776
Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater		1 923 226	1 733 937
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		5 680 534	5 944 631
Andre verdipapirer			
Andre finansielle eiendeler		23 987	97 436
Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi		23 987	97 436
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi		6 672 099	7 062 510

NOTE 15 - FINANSIELLE EIENDELER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

NOK 1 000	Vekting	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
		2017	2017	2016	2016
Norske og utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	392 056	409 804	391 327	410 540
Kommuner, fylker, stats og statsgaranterte	20%	549 721	561 503	380 789	392 200
Kredittforetak og bank	20%	596 103	612 453	753 708	772 154
Industrilån	100%	217 051	230 111	158 931	173 406
Sum obligasjoner målt til amortisert kost		1 754 931	1 813 871	1 684 755	1 748 300
<i>Herav børnoterte papirer</i>		<i>1 537 117</i>	<i>1 592 799</i>	<i>1 553 457</i>	<i>1 614 422</i>

Spesifikasjon av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen

NOK 1 000	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
	2017	2017	2016	2016
Obligasjoner til amortisert kost	1 754 931	1 813 871	1 684 755	1 748 300
Cash-beholdning Northern Trust			22 906	22 906
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost	1 754 931	1 813 871	1 707 661	1 771 206

Nivåvurdering av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen vist til virkelig verdi

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Obligasjoner til amortisert kost		1 813 871		1 813 871
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost		1 813 871		1 813 871

NOTE 16 - SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND OG AKSJER

	Organisasjons- nummer	Risiko- vektning	Antall 2017	Anskaf. kost 2017	Bokført verdi/ virkelig verdi 2017	Anskaf. kost 2016	Bokført verdi/ virkelig verdi 2016
NOK 1 000							
UTENLANDSKE AKSJEFOND							
	KLP KAPITAL AS AKSJEGLOBAL INDEKS II	100%	290 082	518 773	692 028	643 208	724 874
	KLP MARKEDER INDEKS I	100%	43 128	56 913	86 811	72 083	83 923
SUM UTENL AKSJEFOND TIL VIRKELIG VERDI			333 210	575 686	778 839	715 291	808 796
NORSKE AKSJER							
	AKER BP ASA	989795848	100%	1 939	5 714	2 650	6 659
	AKER SOLUTION ASA	913748174	100%	2 255	1 566	2 820	1 754
	ARCUS ASA	987470569	100%	1 488	1 609	2 077	2 149
	ATEA ASA	920237126	100%	682	2 576	1 179	2 528
	AUSTEVOLL SEAFOOD	929975200	100%	2 178	2 989	1 961	3 819
	DNB ASA	981276957	100%	9 441	15 902	13 971	22 091
	ENTRA ASA	999296432	100%	6 115	10 317	7 960	9 593
	EUROPRI ASA	997639588	100%	1 616	1 630		
	GJENSIDIGE FORSIKRING	995568217	100%	9 206	14 127	10 352	14 919
	KONGSBERG GRUPPEN	943753709	100%	5 400	6 825	7 196	7 520
	LEROY SEAFOOD GROUP	975350940	100%	2 933	5 690	2 799	8 154
	MARINE HARVEST ASA	964118191	100%	2 158	7 487	2 480	10 239
	NORDIC SEMICONDUCT	966011726	100%	2 498	2 557	3 299	2 808
	NORWEGIAN AIR SHUTTLE	965920358	100%	2 979	3 324	4 074	7 602
	ORKLA ASA	910747711	100%	6 730	7 739	5 522	5 724
	PETROLEUM GEO SVS	916235291	100%			5 185	2 460
	PHOTOCURE ASA	967598593	100%	146	107	1 269	1 428
	SALMAR ASA	958973306	100%	2 017	2 073		
	SCHIBSTED ASA	933739384	100%	489	1 572	1 644	4 346
	SPAREBANK 1 ØSTLANDET	920426530	100%	3 129	3 575		
	SPAREBANK 1 SMN	937901003	100%	3 382	5 893	4 401	6 070
	SPAREBANK 1 SR-BANK	937895321	100%	3 486	6 684	4 808	6 259
	STATOIL ASA	923609016	100%	12 199	15 544	15 310	17 790
	TELENOR ASA	982463718	100%	12 647	17 002	15 934	16 906
	TGS NOPEC GEOPH.CO	997274334	100%	1 783	2 602	2 368	3 412
	TOMRA SYSTEM ASA	927124238	100%	4 247	6 141	5 357	5 448
	TREASURE ASA	916803222	100%	1 772	1 449	2 439	2 313
	VEIDEKKE	917103801	100%	4 761	5 986	5 397	9 552
	WALLENUS WILHELMSSEN LOGISTICS	995216604	100%	2 675	7 365	2 801	4 962
	XXL ASA	995306158	100%	2 687	3 434	3 411	5 057
	YARA INTERNATIONAL	986228608	100%	7 717	9 154	7 938	8 738
SUM NORSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI				120 756	178 631	146 603	200 301
UTENLANDSKE AKSJER							
	NORTHERN DRILLING LTD		100%	1 888	1 854		
	SUBSEA 7		100%	4 425	8 253	6 845	11 345
SUM UTENLANDSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI				6 313	10 108	6 845	11 345
SUM AKSJER OG ANDELER TIL VIRKELIG VERDI							
ØREMERKET OVER RESULTATET			333 210	702 756	967 578	868 738	1 020 443

NOTE 17 – INVESTERINGSEIENDOMMER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har aksjer i følgende datterselskap/FKV:

	Forretnings kontor	Eierandel, lik stemmeandel
Falck Ytters Plass Eiendom AS	Oslo	100%
Herkules Tomt AS	Skien	100%
Teglverkstomta AS	Oslo	100%
Tårnhuset AS	Oslo	100%
Bøler Senter Næring AS	Oslo	100%
Kongeveien 49 Kolbotn AS	Oppegård	100%
Grev Wedelsgate 3 AS	Tønsberg	100%
Jernbanetorget 2 AS	Oslo	100%
Hammersborggata 9 AS	Oslo	50%
Storgaten 33 Oslo AS	Oslo	11%

I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS bokføres aksjene i eiendomsselskapene til kostpris.

I konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring blir investeringene behandlet som investeringseiendommer.

VERDIVURDERING

Eiendommene bokføres til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Selskapet benytter en intern kontantstrømmodell for å beregne virkelig verdi for eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrøm inklusiv sluttverdi inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom.

MER OM DE VIKTIGSTE FORUTSETNINGENE:

Leieinntekter

For kontorarealer, som utgjør den største arealtypen i porteføljen, benytter selskapet en egen separat modell for å estimere forventet langsiktig kontantstrøm etter utløp av dagens leiekontrakter. Prishistorikk fra reelle kontraktsinngåelser for den enkelte eiendom inngår i datagrunnlaget for å estimere forventet fremtidig leie for arealet. De forventede leieprisene er basert på et definert kartutsnitt, hvor data på løpende markedsleier per kvadratmeter bruttoareal er hentet ut. Det definerte kartutsnittet vil gi et presist bilde på relevante leiepriser i et område. Videre er de løpende leiene i hvert kartutsnitt inndelt i 4 kvartiler. For å få en ytterligere presis vurdering av forventet leie er hver eiendom plassert i én kvartil. Kvartilinndelingen er hovedsakelig basert på historiske kontrakter for eiendommen, men også kalibrert for strategi og forventet utvikling av eiendommen.

For arealtyper som ikke dekkes av leieprisstatistikk, benyttes selskapets egne vurderinger for å finne fremtidig inntekt.

Kostnader

Gjennomsnittlige historiske driftskostnader og selskapets forventninger per eiendom inngår for å estimere forventede kostnader. Som et anslag for forventede eierkostnader på lang sikt benyttes statistikk fra OPAK og Basale. Dersom de historiske kostnadene har vært spesielt høye eller spesielt lave, benyttes ytterpunktene i OPAK/Basale sine anslag for normale eierkostnader for år 1 i kontantstrømmen. Eierkostnadene antas å være stigende med eiendommens alder og vokser lineært til OPAK/Basales anslag for høye eierkostnader over kontantstrømmens lengde.

Avkastningskrav

Avkastningskravet består av risikofri rente som endres over kontantstrømmen og risikopåslag som gjelder individuelt for hver eiendom.

Risikofri rente

Observasjoner fra transaksjonsmarkedet tyder på at eiendom er lite sensitive til endringer i markedsrentene. I stedet er det langsiktige forventninger til rentenivået som synes å ligge til grunn for eventuelle prisendringer for eiendom. Grunnen til dette kan være at selv de lengste markedsrentene er relativt korte i forhold til forventet varighet på en næringseiendom. Selskapet har valgt å benytte en 10-års swaprente for de første 10 årene i kontantstrømmen, og en antatt langsiktig normalrente på 5 % for de siste 10 årene og for sluttverdien. For årene i mellom, fra år 10 til år 20, er det benyttet interpolering mellom de to rentene.

Risikopåslag

Selskapet benytter et kategoriseringsverktøy for å anslå risikopåslagene per eiendom. Beliggenhet, kontraktlengde og antatt grad av syklisk karakter i kontantstrømmen til den enkelte eiendom inngår som elementer for å plassere eiendommens vektete risikoegenskaper på en poengskala. Eiendommens plassering på poengskalaen benyttes stå til å finne eiendommens spesifikke risikopåslag innenfor et spenn mellom antatt høyt og lavt risikopåslag i markedet. Dette spennet blir kalibrert mot observerte nøkkeltall fra transaksjonsmarkedet. Kategoriseringen og kalibreringen skal til sammen bidra til markedsmessig og konsistent verdivurdering til virkelig verdi, både på tvers av eiendommene og over tid.

EKSTERN VERDIVURDERING

Parallelt med intern verdivurdering blir det utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen for å avstemme markedsutviklingen i perioden. Samtidig er dette en mulighet for å sjekke og diskutere rimeligheten av verdinivåene og eventuelt forutsetningene som inngår i vurderingen mot andre. Utvalget er trukket tilfeldig av forhåndsdefinert antall eiendommer. Det er planen at utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på 3 år, dog med en viss overlapp med halvårlige intervall for ekstern vurdering.

LATENT SKATT

I forbindelse med verdivurderingen av investeringseiendommene er effekten av latent skatt beregnet utenom verdivurderingsmodellen. Latent skatt oppstår som følge av at man eier aksjer i et eiendomsaksjeselskap og ikke eiendommene direkte. Latent skatt er beregnet med 7 % av differansen mellom virkelig verdi og skattemessig verdi, redusert med bokført utsatt skatt i selskapsregnskapene for eiendommene. Dette er i henhold til normal bransjepraksis. Nettoeffekten reduserer virkelig verdi av investeringseiendommene.

Nok 1 000	2017	2016
Anskaffelseskost per 01.01.	1 081 322	1 071 479
Korreksjon anskaffelseskost IB	1	-
Omarbeidet anskaffelseskost IB	1 081 323	1 071 479
Årets tilgang	21 085	9 843
Anskaffelseskost per 31.12.	1 102 408	1 081 322
Akkumulert verdiregulering per 01.01.	183 253	167 081
Omarbeidet akkumulert verdiregulering IB	183 253	167 081
Årets verdiregulering	156 336	16 172
Akkumulert verdiregulering per 31.12.	339 589	183 253
Balanseført verdi per 31.12.	1 441 997	1 264 575

SENSITIVITET

Eiendomsinvesteringene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt, vil en økning i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere verdiene med ca 31,6 MNOK, eller 2,4 %. Dersom netto leieinntekt endres med 10 % ved reutleie, endres markedsverdien med ca 11 %. Dette tilsvarer en verdiendring på ca 162 MNOK.

Segment	Nominelt avkastningskrav	Dagens kontraktsl eie	Forventet leie etter utløp	Vektet gjenværen de leietid	Nåværen de ledighet	Brutto areal	Virkelig verdi eiendom
Kontor Oslo	4,7 %	33 262	65 651	3,6	25,2 %	22 206	
Handel	6,2 %	27 407	31 033	6,9	3,7 %	19 370	
Øvrig eiendom	5,7 %	39 389	42 241	17,6	7,1 %	25 904	
Totalt	5,4 %	100 058	138 925	8,9	13,7 %	67 480	

Leieinntekter 2017	82 439
Direkte driftskostnader (inkl reparasjoner og vedlikehold), knyttet til investeringseiendommer som genererer leieinntekter	27 229

VERDSETTELSESHIERARKI 2017

Nivå 1

Nivå 2

Nivå 3

Investeringseiendom			1 441 997
Sum eiendeler			1 441 997

Avstemming av nivå 3	Investeringseiendom
Inngående balanse	1 264 575
Verdiendring	156 336
Tilgang/kjøp	21 085
Utgående balanse	1 441 997

Realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over

Netto inntekter fra investeringseiendommer	156 336
Sum realisert gevinst/tap og verdiregulering ført	156 336

Verdiregulering ført over resultat

Netto inntekter fra investeringseiendommer	156 336
Sum verdiregulering ført over resultat	156 336

NOTE 18 - IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)

	Under utvikling	IT-systemer	Andre støttesysteme	Lisenser	Øvrige immateriell eiendeler	Sum
NOK 1 000						
Balanseført verdi pr. 31.12.2016	5 149		27 582		2 392	35 123
Anskaffelseskost 01.01.2017	5 149	18 724	47 458	888	31 265	103 484
Tilgang i året	603		5 560		29 235	35 398
Avgang i året	4 887					4 887
Anskaffelseskost 31.12.2017	865	18 724	53 018	888	60 500	133 995
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 01.01.2017		18 724	19 876	888	28 873	68 361
Årets avskrivning			8 198		4 540	12 738
Akk. avskrivninger og nedskrivninger pr. 31.12.2017		18 724	28 074	888	33 413	81 099
Balanseført verdi pr. 31.12.2017	865	0	24 944	0	27 087	52 897

Forutsetninger om økonomisk levetid: 3-5 år 3-5 år 3 år 1-5 år

Den enkelte eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om programvarens økonomiske levetid.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har en løpende avtale med SpareBank 1 Forsikring AS om levering av alt inventar og utstyr. Leiekostnad og rente for dette utgjorde 15,2 mill. kroner i 2017.

NOTE 19 - ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

BESKRIVELSE AV SELSKAPETS PENSJONSFORPLIKTELSE:

I april 2017 ble det vedtatt endringer i de ansattes pensjonsordninger. Gjeldende ytelses- og innskuddsordninger ble avviklet og erstattet med hybridpensjon for alle ansatte. For lønn over 12 G finnes det en innskuddsordning.

Med hybridpensjon setter arbeidsgiveren av en fast prosent av den ansattes lønn til pensjon. Pensjonssparingen er lik for alle ansatte. Ordningen har en garanti mot negativ avkastning. Kvinner lever statistisk lengre enn menn og det blir derfor innbetalt et «kvinnetillegg». Pensjonskapitalen kan reguleres hvert år i forhold til lønnsveksten. Den ansatte kan selv bestemme sin investeringsprofil. Hybridpensjon utbetales livsvarig fra 67 år.

Det foreligger ytelsesordning frem til avvikling per 30. april 2017. Det eksisterer fortsatt noen usikrede lederpensjoner.

I forbindelse med den operasjonelle sammenslåingen med livselskapet har nesten samtlige ansatte fått overført sitt ansettelsesforhold til SpareBank 1 Forsikring AS. De tilhørende pensjonsforpliktelsene ble tilsvarende overdratt til SpareBank 1 Forsikring AS. Andel av personalkostnader i SpareBank 1 Forsikring AS blir viderefordelt SpareBank 1 Skadeforsikring AS etter fastsatte nøkler.

Det er 31 ansatte i SpareBank 1 Skadeforsikring AS pr 31.12.2017 mot 28 ansatte pr 31.12.2016.

NOK 1000	2017	2016
Pensjonsforpliktelse i ytelsesbaserte pensjonsordninger		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1	-12 972	11 970
Pensjon opptjent i perioden	-166	471
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	-113	295
Utmelding medlemmer i pensjonsordning	13 732	0
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-482	391
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	0	12 972
Pensjonsmidler		
Pensjonsmidler 1.1	16 800	17 188
Pensjonsmidler tilgang/avgang	-17 589	
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-86	-1 609
Innbetaling fra arbeidsgiver	727	841
Pensjonsmidler 31.12	0	16 800
Finansiell status 31.12		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12		12 971
Pensjonsmidler 31.12		16 800
Netto pensjonsforpliktelse 31.12		-3 829
Estimatavvik brutto	568	
Estimatavvik etter skatt mot EK	426	

Periodens pensjonskostnad		
Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	166	471
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	113	295
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-147	-380
Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	131	386
Periodisert arbeidsgiveravgift	139	119
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	270	505
---herav sikret pensjonskostnad inklusive arbeidsgiver avgift	270	505
Innskuddsbasert pensjonskostnad inkl aga	1 857	2 067
Viderefordelte kostnader	29 613	36 449
Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet		39 021
Avviklingstap som følge av opphør av AFP eks.aga	12 658	-155
Sum pensjonskostnader innskudd, hybrid og ytelse inkl avviklingsgevinster	44 398	38 866

Estimert pensjonskostnad hybrid, innskudd og ytelse for neste år inkl aga:

37 764 634

NOTE 20 - SKATT

Morselskapet			Konsern	
2017	2016	NOK 1 000	2017	2016
SAMMENHENG MELLOM RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD OG SKATTEGRUNNLAG				
1 121 180	1 381 203	Resultat før skattekostnad og andre resultatkomponenter	1 311 388	1 447 059
-322 701	-196 665	Permanente forskjeller	-526 957	-263 747
-98 349	51 050	Brutto endring i midlertidige forskjeller	-79 465	63 114
-568	-2 000	- hvorav andre resultatkomponenter	-568	-2 000
-36 103	-43 727	Andre forsikringstekniske avsetninger	-36 103	-43 727
		Korrigerings tidligere år	3 060	
663 459	1 189 861	Grunnlag betalbar skatt resultatregnskapet	671 355	1 200 699
663 459	1 189 861	Grunnlag for betalbar skatt i balansen	671 355	1 200 699
-663 459	-1 189 861	Avgitt konsernbidrag med skattemessig virkning	-663 459	1 189 861
-18 000		Skattefradrag for kostnader til FoU (SkatteFUNN)	-18 000	
		Korrigerings tidligere år		-863
-4 500		Betalbar skatt i balansen	-2 526	1 847
165 865	297 465	Betalbar skatt (25 % av grunnlag for betalbar skatt i balansen)	167 839	300 175
24 587	-12 763	Endring i utsatt skattefordel/skatt 25%	19 866	-15 779
-4 500		Skattefradrag for kostnader til FoU (SkatteFUNN)	-4 500	
38 577	22 835	Justering som følge av korrigerings av feil tidl år direkte mot ek	38 577	22 835
23	948	Feil avsatt tidligere år	-62	948
224 552	308 486	Skattekostnad før andre resultatkomponenter	221 720	308 179
142	500	- hvorav skatt på andre resultatkomponenter	142	500
224 694	308 986	Sum skattekostnad	221 862	308 679
568	2 000	Andre resultatkomponenter	568	2 000
142	500	Skatt på andre resultatkomponenter	142	500
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER PR. 31.12.				
-6 582	-8 527	Driftsmidler	-25 438	-8 499
6 677	3 829	Pensjonsforpliktelser	6 677	3 829
74 256	-17 647	Aksjer og verdipapirer	74 256	-17 647
-24 879	-25 434	Fordringer	-24 879	-25 434
-983	-2 081	Andre forskjeller	-983	-2 081
1 133 232	1 097 129	Forsikringstekniske avsetninger	1 133 232	1 097 129
-1 133 232	-1 097 129	Forsikringstekniske avsetninger som ikke inngår i utsatt skatt	-1 133 232	-1 097 129
48 489	-49 860	Sum midlertidige forskjeller som påvirker skattegrunnlag	29 633	-49 832
871 944	871 944	Regnskapsmessig oppløsning sikkerhetsavsetning	871 944	871 944
230 108	205 521	Balanseført netto utsatt skatt/ skattefordel (-)	225 394	205 528
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD				
280 295	345 301	25 % av resultat før skatt	327 847	361 765
-80 675	-49 166	Permanente forskjeller (25 %) med resultatteffekt	-131 739	-65 937
199 620	296 135	Beregnet skattekostnad	196 108	295 828
-9 026	-10 932	Endring forsikringstekniske avsetninger som ikke inngår i utsatt	-9 026	-10 932
-4 500	-	Skattefradrag for kostnader til FoU (SkatteFUNN)	-4 500	-
38 577	22 835	Justering som følge av korrigerings av feil tidl år direkte mot ek	38 577	22 835
23	948	Feil tidligere år	703	948
224 694	308 986	Sum skattekostnad	221 862	308 679

NOTE 21- AVSETNINGER/ANDRE FORPLIKTELSER

NOK 1 000	2017	2016
RTV avgift	-26 391	-41 200
Forvaltningshonorar	-105 930	-135 477
Gjeld trafikkforsikringsavgift (TFA)	-384 660	
Avsatt sluttvederlag	-983	-2 081
Avsatt gevinstprovisjon	-182	-182
Forpliktelser run off	-259	-259
Øvrige	6 614	2 978
Sum andre forpliktelser SB1S AS	-511 791	-176 221
Andre forpliktelser i eiendomsselskapene	-6 371	-3 004
Sum andre forpliktelser SB1S konsern	-518 162	-179 225

NOTE 22 – ANDRE FORDRINGER

NOK 1 000	2017	2016
SOS, reiseoppgjør	11 875	18 201
Regresser ikke innbetalt	2 828	2 709
Pooler	16 440	10 308
Øvrige fordringer	653	603
Sum andre fordringer SB1S AS	31 797	31 821
Fordringer, tilhører eiendomsselskapene	5 624	4 813
Sum andre fordringer SB1S konsern	37 421	36 634

NOTE 23 - SALGSKOSTNADER

NOK 1000	2017	2016
Provisjoner eiebanker	610 472	581 243
Provisjoner øvrig	8 291	6 313
Andre salgskostnader	51 906	33 585
Sum	670 669	621 141

NOTE 24 - LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL ADMINISTRERENDE DIREKTØR, LEDENDE ANSATTE OG STYRET

NOK 1 000	Lønn	Annen godtgjørelse	Årets pensjons- kostnad
Ledende ansatte			
Turid Grotmoll			
Kyrre Skram			
Nils Tore Nilsen			
Jan K Kristoffersern			
Jon Holtan	3807	166	857
Nina Juel Arstal			
Rune Hoff			
Christian Parelus			
Roar Skorge			
Mette Boquist			
Sum 2017	3807	166	857
Sum 2016	3334	163	719

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Styret		
Erik Gjellestad		275
Kari Elise Gisnås		200
Glenn Sæther		200
Ellen Stensrud (til 30.03.2017)		200
Mette Nord (fra 30.03.2017)		
Turid Grotmoll (fra 01.05.2017)		
Knut Wilhelm Francke		200
Ole Jørgen Ørjåvik		200
Lars Marthinsen		200
Sum 2017		1475
Sum 2016		1336

Kontrollkomitéen og Representantskapet ble avviklet som selskapsorgan i 2016.

I 2016 ble det totalt utbetalt honorar til Kontrollkomitéen og Representantskapet med henholdsvis kr 336 000 og kr 48

Honorar til revisor:	2017	2016
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)	580	577
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl.MVA)	0	0

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder.

I gjeldende avtale for administrerende direktør er det regulert at stillingens pensjonsalder for alderspensjon i dag er 67 år og stillingens førtidspensjonsalder er 62 år. Førtidspensjonen tilsvare 70% av avtalt årslønn på fratredelsestidspunktet. Etter 67 år er pensjonen i henhold til selskapets ordinære pensjonsordning. Rett til førtidspensjon er betinget av at administrerende direktør er ansatt i selskapet ved fylte 62 år og gir således ikke rett til delvis opptjening.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har kun fastlønn og ikke variable godtgjørelse. En andel av tidligere opptjent og utsatt bonus er utbetalt i 2017 til et fåtall ledere som tidligere hadde individuelle bonusordninger. Resterende andel av opptjent og utsatt bonus vil bli utbetalt i 2018 i henhold til Finansdepartementets forskrift vedrørende godtgjørelse i finansinstitusjoner. Den utsatte bonusutbetalingen er relatert til avkastning på syntetiske egenkapitalbevis basert på utvalgte egenkapitalbevis og aksjer i SpareBank 1 Gruppens eierbanker. Styret tar årlig stilling til om det er forhold som tilsier at det ikke bør utbetales utsatt bonus.

Lønn til ledende ansatte betales fra det selskapet den ansatte er ansatt i. Jon Holtan er eneste ledende ansatte som er ansatt i SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Resterende ledende ansatte er ansatt i SpareBank 1 Forsikring AS og SpareBank 1 Gruppen AS.

Det foreligger ingen forpliktelse overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

NOTE 25 - VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERNETS TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER:

Det overordnede prinsipp for transaksjoner mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og nærstående parter er at disse skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår. For tjenester ytet direkte til konsernselskaper, samt for fellestjenester som SpareBank 1 Gruppen AS utfører for datterselskaper og Alliansen gjennom Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA, benyttes kostnadsdelingsprinsippet uten fortjenestepåslag.

NOK 1 000

	2017	2016
Salg av tjenester:		
Morselskapet	9 061	9 234
Andre nærstående parter	115 668	112 720
Kjøp av tjenester		
Morselskapet	5 372	9 604
Andre nærstående parter (inkluderer provisjon til eierbankene)	1 101 894	1 026 714
Balanseposter som følge av kjøp og salg av tjenester		
Morselskapet*	-27	-24 286
Andre nærstående parter*	-33 668	19 745
	-	-
Leieavtaler		
Morselskapet	41 754	34 551

*Fordringer og kortsiktig gjeld til nærstående parter relaterer seg i hovedsak til kjøp og salg av tjenester. Fordringene er usikret. Både fordringer og kortsiktig gjeld er ikke rentebærende.

Godtgjørelser til ansatte i konsernledelsen, styret, kontrollkomitéen og representantskapet er omhandlet i note 24.

NOTE 26 - PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER

AVSETNING TIL NATURSKADEFOND

NOK 1 000	2017	2016
Opptjent naturskadepremie for egen regning	109 028	99 334
Inntrufne erstatninger for egen regning	-77 040	-56 573
Refusjon naturskadepool	1 988	2 688
Årets avsetning til naturskadefond	33 977	45 449
Naturskadefond 01.01	831 625	786 176
Årets avsetning til naturskadefond	33 977	45 449
Naturskadefond 31.12	865 602	831 625

AVSETNING TIL GARANTIFOND

NOK 1 000	2017	2016
Garantifond 01.01	241 891	243 613
Årets avsetning til Garantifond	2 128	-1 722
Garantifond 31.12	244 018	241 891

NOTE 27 - ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER

NOK 1 000	2017	2016
Andre tekniske avsetninger per 01.01	709 443	560 767
Årets tekniske avsetninger	68 337	69 791
Direkte belastet	-19 987	-12 453
Korrigert feil tidligere år	154 310	91 339
Andre tekniske avsetninger per 31.12	912 103	709 443

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har kollektive forsikringsavtaler hvor LOs medlemmer er forsikringstakere. De kollektive forsikringsavtalene omfatter Kollektiv hjem og LOs Fritidsforsikring. Selskapet har kontakt med kundene ved skadeoppgjør, og distributørene har kontakten ved øvrige spørsmål. Selskapet får en godtgjørelse av LO for skadebehandling og kundeoppfølging. Resultatet på ordningene blir avsatt til et særskilt fond under Andre tekniske avsetninger. Forsikringsselskapet er ansvarlig overfor den enkelte skadelidte uavhengig av økonomien i fagforbundet. Det har i både i 2017 og 2016 vært overskudd på ordningen som er blitt tillagt fondet. Fondet blir ikke medregnet i selskapets solvenskapital. Det ble i 2017 avdekket at det over år var avsatt for lite til fond for selvberende ordning. Feilen ble korrigert direkte mot egenkapitalen.

NOTE 28 – SOLVENS II KAPITALKRAV

Selskapets er forpliktet til å beregne og rapportere i henhold til Solvens II for SpareBank 1 Skadeforsikring AS. I Solvens II-balansen verdsettes alle eiendeler og forpliktelser til markedsverdi. Dette medfører vesentlige endringer, sammenlignet med regnskapsregelverket, med hensyn til hvordan forpliktelsene verdsettes. For eiendeler er de mest vesentlige endringene knyttet til at hold-til-forfall obligasjoner og eiendomsdøtre verdsettes til markedsverdi, at immaterielle eiendeler verdsettes til null i Solvens II-balansen og reklassifisering av kundefordringene.

Pr. 31.12.2017 utgjør differansen mellom den regnskapsverdien og markedsverdien av forsikringstekniske avsetninger 2 744 MNOK. Denne differansen inngår i justering av tekniske avsetninger og inkluderer verdien av kollektiv hjem ordningen. Under Solvens II består forsikringstekniske avsetninger av et beste estimat og en risikomargin. Beste estimat skal utgjøre forventningsverdien av diskonterte fremtidige kontantstrømmer. Risikomargin er et påslag som skal reflektere kapitalkostnaden et annet selskap vil ha ved overtakelse av selskapets forpliktelser.

FORPLIKTELSE

Tabellen viser endringer i forpliktelsene under Solvens II sammenlignet med regnskapsverdi pr. 31.12.2017.

Forpliktelser pr. 31.12.17 (MNOK)	Solvens II		Differanse
	verdi	Regnskaps- verdi	
Forsikringstekniske avsetninger	4 322	7 066	-2 744
Utsatt skatt	292	233	58
Derivater	13		13
Andre forpliktelser	2 644	1 584	1 060
Uendrede poster	112	112	
Totale forpliktelser	7 384	8 996	-1 613

EIENDELER

Tabellen viser endringer i eiendelene under Solvens II sammenlignet med regnskapsverdi pr. 31.12.2017.

Eiendeler pr. 31.12.17 (MNOK)	Solvens II		Differanse
	verdi	Regnskaps- verdi	
Immaterielle eiendeler		53	-53
Eiendomsdøtre	1 442	964	478
Investeringer ekskl. Hold til forfall obligasjoner og Derivater	6 671	6 672	-1
Hold til forfall obligasjoner	1 815	1 756	59
Derivater	26	13	13
Utestående hos reassurandører	286	313	-27
Kundefordringer	397	2 000	-1 603
Uendrede poster	267	267	
Totale eiendeler	10 904	12 037	-1 133

SOLVENSKAPITAL

Selskapets solvenskapital består pr. 31.12.2017 av basiskapital – kapitalgruppe 1 og basiskapital - kapitalgruppe 2 hvor verdien av naturskadefondet utgjør kapitalgruppe 2. Solvenskapitalen beregnes som differansen mellom verdien av eiendeler og forpliktelser.

I henhold til Solvens II-forskriften deles solvenskapitalen inn i tre kapitalgrupper oppgitt i tabellen nedenfor.

Solvenskapital pr. 31.12.17 (MNOK)	Tier 1		Tier 2	Tier 3
	Total	ubegrenset	begrenset	
Innskutt egenkapital	132	132		
Annen innskutt egenkapital	319	319		
Overkurs	367	367		
Opptjent egenkapital inkl. årets overskudd etter antatt	1 978	1 978		
Naturskadekapital	866		866	
Justering av eiendeler	-1 133	-1 133		
Justering av forpliktelser	1 062	1 062		
Andre forpliktelser	-71	-71		
Total solvenskapital	3 520	2 655	866	

Hele selskapets solvenskapital på 3 520 MNOK kan benyttes til å dekke solvenskapitalkravet.

SOLVENSKAPITALKRAV OG SOLVENSMARGIN

Selskapet beregner solvenskapitalkravet ved bruk av standardmetoden i henhold til Solvens II forskriften. Solvenskapitalkravet beregnes ved å stresse de estimerte markedsverdiene med forhåndsdefinerte stress etter standardmetoden gitt av Solvens II regelverket.

Solvenskapitalkrav SB1S AS	MNOK
Brutto tall risikomoduler	31.12.2017
Markedsrisiko	972
Skadeforsikringsrisiko	1 590
Helseforsikringsrisiko	578
Motpartsrisiko	139
Kapitalkrav før diversifisering totalrisiko	3 279
Korrelasjonseffekt totalrisiko	-997
Kapitalkrav før operasjonell risiko	2 282
Operasjonell risiko	166
Risikoreduserende effekt av utsatt skattefordel	-612
Kapitalkrav	1 836
Solvenskapital	3 520
Solvensmargin	192%
Minstekapitalkrav	776
Minstekapitalkrav før anvendelse av nedre og øvre grense	776

Selskapets solvensmargin pr. 31.12.2017 er på 192 prosent uten bruk av overgangsregler.

Selskapets største risikoeksponering er skadeforsikringsrisiko etterfulgt av markedsrisiko og helseforsikringsrisiko.

NOTE 29 - EGENKAPITAL

Den innskutte egenkapitalen består av 1.320.000 aksjer, hver pålydende 100 kr. Aksjene gir lik stemmerett.

Sparebank 1 Gruppen AS eier alle aksjene

Selskapets totale egenkapital 31.12.16 utgjør 3.613 mill. kroner, og fordeler seg slik:

NOK 1 000 000	
Aksjekapital	132
Overkursfond	367
Innskutt egenkapital	319
Sum innskutt egenkapital	819
Opptjent egenkapital	2 794
Sum egenkapital SB1S konsern	3 613

KPMG AS
Sørkealsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Skadeforsikring AS' årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 896 060 000 og et overskudd i konsernregnskapet på kr 1 089 101 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Skadeforsikring AS per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Skadeforsikring AS per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 5. mars 2018
KPMG AS

Geir Moen

Geir Moen
Statsautorisert revisor

